

Parapagimi për revistën.....	2
Ditët e këndshme të seminarit	3
A është përhapur islami me shpatë?	6
"Në fe nuk ka dhunë"	8
Falja e sabahut tregon sa e duam Allahun	13
Sjellja gjatë mësimit dhe qëndrimit në shkollë	16
VII. Mungesa e frikërespektit.....	18
Konsultimi.....	24
Pse duhet ta studiojmë hadithin edhe njëherë?	28
E vërteta, morali dhe bukuria.....	31
Kush nderon femrën më shumë se feja islame?	34
Mutarraf ibën Shih-hir	39
Ibën Sab'in	40
Ibën Hummani	41
Abdullah El Ali El Mutavva	41
Muaji Sha'ban.....	43
Besimi në librat e shpallura.....	46
Kur fillon Ramazani?	49
Ndalimi i zilisë.....	53

Parapagimi për revistën

Parapagimi kushton gjithsej **10 euro** për Europë, (përfshirë edhe Shqipërinë, Kosovën, Turqinë dhe ish republikat Jugosllave), **20 euro** për Kanada dhe Amerikë dhe vetëm **310 denarë** për parapaguesit nga Maqedonia. Me këtë parapagim brenda një viti juve ju dërgojmë 12 numra të revistës, prej numrit aktual kur ju parapaguheni. Në këtë çmim janë të përfshiera edhe harxhimet postare për dërgim të thjeshtë.

Për parapagim mjafton që të dërgoni pajtimin tuaj me emrin dhe adresën e plotë në:

email: albislam@albislam.com

sms: +389 75 436 718

fax: +389 2 3230 827

tel: +389 2 3230 827 (çdo ditë, përveç të xhumasë dhe të dielës, prej 9 deri 16)

ose me postë në: rr: 110 nr: 5 1000 Shkup, Maqedoni

viti IV nr: 38

albislam@albislam.com

redaksia: Omer Berisha (kryeredaktor),
Bekir Halimi, Talha Kurtishi, Fatmir Zaimi,
Ali Shabani, Agim Bekiri, Metush Memedi

rr: 110 nr: 5
Çarshija e vjetër
1000 Shkup
fax: +389 2 3230827

Del në fillim të muajit, kalendari i hixhretit, takvimi i Türkiye Diyanet Vakfı. Numri i ardhshëm: 24 09 2006

Boton: NUN-R D00EL

Xhirollogaria: 300000001759616 Komercijalna Banka A.D. - Skopje (denar)

Xhirollogaria: 0270100209184 Komercijalna Banka A.D. - Skopje (euro)

rr. "Kej Dimitar Vlahov" 4

S.W.I.F.T. : KOB5MK2X

IBAN MK07300701002091869

Numri tatimor: 4030003487017

Revista është e regjistruar pranë Agjencisë për Informata të Maqedonisë nr. 02-124/2.

Shtypur në: Cetus Print -Shkup Tirazhi: 1000 kopje ISSN: 1409-6250

Ditët e këndshme të seminarit

Jeta e thirjes është e vështirë, ka probleme dhe vështirësi, andaj ka nevojë për freskime, në sferën e dijes dhe praktikës, ka nevojë për takim me njerëz që kanë përvojë në udhëheqjen e kësaj feje.

Duke u nisur nga ky parim, na mundësoi All-llahu që të jemi pjesmarës të një seminari që kishte organizuar shoqata e Vakëfit Islamik në Meken e nderuar, afër shtëpisë së All-llahut, Qabes, All-llahu e rruajtë dhe ia shtoftë shkëlqimin.

Ky seminar me titull "Seminari i katërt zhvillues", për thirrësit dhe shoqatat, u mbajt 14 ditë të plotë me orar të dendur ditor që nga mëngjesi e deri në mbrëmje.

Qëllimi i seminarit ishte ngritja e nivelit të thirrësve në veprimin e tyre misionar në vendin e tyre.

Ky seminar kishte katër boshte kryesore rreth të cilave zhvillohej mësimi, prezantimi dhe debati.

Boshti i parë, temat e saja kishin të bëjnë me shoqatat vendore dhe sfidat e veprimtarisë humanitare. Si shembull në këtë drejtim do të përmendim disa tema që janë përpunuar në këtë boshtë:

- kontaktet publike;
- matja dhe vlerësimi i veprimtarisë misionare;
- projektet misionare, ide dhe mjete;
- administrimi i vullnetarëve;
- veprimtaria humanitare institucionale, etj.

Boshti i dytë, temat e saja kishin të bëjnë me daveitin, edukimin dhe arsimin. Kishte shumë tema interesante dhe të

rëndësishme, prej tyre do ti përmendim vetëm disa:

- thirja në fe të All-llahu nën prizmen e politikës fetare;
- përvoja e shejh Ibën Badisit në sferën e daveitit;
- thirrësit dhe media;
- roli i thirrësve në pajtimin mes njerëzve;
- kuptimi i divergjencës dhe edukata gjatë dallimit në mendime;
- shenjat e etapës momentale dhe rregullat e bashkveprimit me te;
- rregullat fetare për participim me tjerët;
- arsimiti i fëmijëve;
- kuptimi i ndryshimit;
- arti i udhëheqjes së daveitit;
- veprimtaria e daveitit në mesin e grave;
- etapizimi në thirrjen e njerëzve në fe të All-llahut;
- metoda e ehli sunetit në tekfir;
- ndërtimi i njeriut fillimisht;
- bazat e shikimit fikhor në çështjet e pakicave;
- kritikën drejtuar Islamit;
- ardhmëria e arsimit fetar në vendet e punës, etj.

Ky bosht kishte shumë tema dhe të rëndësishme për ngritjen e nivelit të thirrësve dhe ligjeruesit ishin dijetar të njohur dhe me përvojë shumë të madhe në këtë drejtim. Prej tyre dallojmë shejh Abdurahman Mahmudin, shejh Jahja el-Jahjën, shejh Abdullah ibën Meni, Abdul-Aziz Feuzan, shejh Salih Husajjin, dr. Abdul-Kerim Bekar, etj.

Boshti i tretë, temat e saja kishin të bëjnë me problemet e davetit. Ky bosht është përpunuar në bashkëpunim me ata që punojnë në mejdan. Temat më të dalluara ishin:

- mungesa e materialeve për lëndën e gjuhës arabe dhe mësimave islame;
- bashkëpunimi me komunitetet e muslimanëve;
- roli i thirësve në shoqëri;
- thirësit mes realitetit dhe shpresës, etj.

Boshti i katërt kishte të bëjë me tema të përgjithshme dhe takime të hapura me njerëz të rëndësishëm në sferën e davetit dhe me renome ndërkombëtare.

Ligjerësit ishin dijetarë dhe thirrës të njohur dhe ekspertë që e njohin punën e davetit jashtë botës arabe.

Seminari është zhvilluar duke u mbështetur në bashkëpunimin e pjesmarësve në seminar edhe atë duke përdorur këto mjete:

- ligjeratat dhe takimet e hapura,
- tribunat dhe debatet,
- programet stërvitese dhe puntoritë,
- anketimet, të cilat regjistrohen gjatë seminarit dhe debatohen brenda takimit dhe në fund kishte anketime gjenerale mbi seminarin.

Përshtypjet tona nga ky seminar ishin të shumta dhe të llojllojshme. Qëndrimi ynë dy javë në Mekë dhe falja e namazeve në Qaben e nderuar, ishte një përjetim shumë i këndshëm dhe i rëndësishëm për rifreskim të lidhjeve tona me All-llahun, ripërtëritje të beslidhjes me All-llahun si njerëz që thërrasin në fenë e Tij, rianalizim i shtytësit për praninë tonë në këtë veprimtari, çeshtja e singëriteti, mbushja e imanit nëpërmjet namazit dhe lutjeve në këtë vend të bekuar, takimi me vëllezër

muslimanë nga vende të ndryshme të botës, etj.

Kurse nga seminari kemi përfituar shumë gjëra, prej tyre janë në sferën e shtimit të njohurive dhe diturisë, njohja jonë me përvojat e tjerëve në sferën e davetit, hapja e diapazoneve për mendim dhe analizë, fitimi i ideve të reja për veprimtarinë tonë në fushën e davetit, adhurimi i kërkimit të dijes, njohja e natyrës së problemeve të muslimanëve në vende të ndryshme të botës, etj.

Në fillim përmendëm se orari ishte shumë i dendur, fillonte nga ora tetë në mëngjes e deri në ora 10. 30 në mbrëmje, duke patur pushime mes drekës dhe iqindisë dhe pushimi mes namazit të akshamit dhe jacisë, mirëpo në këtë kohë të pushimit hynte, shkuarja në Mesxhidul-Haram për drekë, iqindi dhe aksham dhe ngrënia e drekës. Mirëpo nëse ja shtojmë kësaj edhe takimet mes nesh, dalja në treg ndonjë herë, përcjellja e ndonjë programi televiziv interesantë, krejt kjo na sjellte në gjendje që koha për gjumë të jetë shumë e shkurtë. Andaj gjumi i pakët ishte pengesa e vetme gjatë këtij seminarit dhe disa herë dinte të bëhet shkak për moskoncentrim të mjaftueshëm gjatë mësimave dhe ligjeratave që jipeshin në seminar.

Ska dyshim se brenda këtij karikimi imanor, intelektual, organizativ, njeriu vazhdimisht e ndien nevojën për vëllezërit e vet, i kujtohen në vendin më të shenjtë dhe më të bekuar, i kujtohen kur bën dua dhe lutet, i kujtohen kur mëson diçka që do të ishte shumë mirë po të kishte qenë edhe ai dhe ta dëgjonte këtë direkt nga ky dijetar. Tash kur largohet prej shokëve me të cilët punon, prej xhematit me të cilin jeton, e ndien nevojën për ta, e kupton lezetin e ekzistimit të vet në mesin

e tyre, e kupton vlerën e pranisë së tyre, kupton se të gjitha këto elemente, hoxhallarët, shokët, vëllezërit dhe xhemati mund ta çojnë çdo punë përpara, asnjëra shtresë nuk mundet vet ti udhëheq këto punë dhe të arrijë rezultate të mira dhe të bereqetshme.

Ky gëzim na është shtuar shumë kur puna jonë është përmendur si shembull në shumë raste dhe momente dhe e kemi patur të qartë se ky sukses për të cilin lavdërohem është kontribut i secilit vëlla që ka dhënë sado mund të vogël për përparimin e punës tonë në vendin tonë.

Na janë kujtuar shumë njerëz nga xhemati, të cilët e bartin brengën e davetit

dhe punës për islam dhe jemi munduar tu dalim hakut duke u lutur për ta që All-llahu tu jep bereqet, sukses dhe lumturi në jetën e tyre private, në atë profesionale dhe në atë shoqërore.

Në fund nuk harojmë që të falënderojmë All-llahun, i Cili u jep begatitë e Veta atij që dëshiron dhe i cili e meriton çdo falënderim tonin në çdo kohë dhe vend, e pastaj secilin që është bërë shkak për organizimin e këtij seminari dhe pjesmarjen tonë në te, duke u nisur nga hadithi i Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, i cili thotë: "Nuk falënderon All-llahun ai që nuk falënderon njerëzit". (Hadith sahih).

Bekir Halimi

A është përhapur islami me shpatë?

Vëllezër të dashur dhe motra të nderuara! Në ditët e sotme jemi dëshmitarë të përpjekjeve sistematike dhe afatgjata për ta nxirë fenë tonë. Mediat shkruajnë përditë artikuj tendenciozë mbi të ashtuquajturat fenomene të brutalitetit dhe primitivizmit në islam dhe mes myslimanëve. Përhapësit e këtyre shpifjeve janë gazetarë dhe të vetëquajturit ekspertë të „islamit politik“. Sulmet ndaj fesë sonë janë shkallëzuar sidomos kohët e fundit dhe intensiteti i tyre vjen gjithnjë duke u rritur.

Në dritën e fakteve që përmendëm më sipër është detyra jonë t'u kundërpërgjigje mi këtyre shpifjeve dhe trillimeve. Të gjithë ne, pa përjashtim, e kemi detyrim që të përpiqemi me të gjitha forcat të prezantojmë islamin e vërtetë dhe t'u vërtetojmë njerëzve se islami është feja e paqes dhe mëshirës. Duhet të theksojmë gjithashtu se në mënyrë që ta kryejmë këtë detyrë jo të lehtë, me sukses, duhet të njihemi vetë me historinë dhe mësimet e islamit. Na vjen keq të konstatojmë se shumica dërrmuese e myslimanëve sot nuk ka njohuri të mjaftueshme mbi fenë e tyre dhe nuk janë të aftë ta mbrojnë atë. Një pjesë e konsiderueshme e myslimanëve nuk është e aftë që në mënyrë shkencore dhe bindëse të rrëzojë shpifjet, të korrigjojë gabimet dhe të paraqesi fytyrën e vërtetë të islamit.

O myslimanë! Një nga mitet që vazhdon të përcillet edhe sot, është shpifja se islami është përhapur me forcën e shpatës dhe jo me forcën e argumenteve bindëse apo në sajë të universalitetit të mësimave dhe

vlerave të tij. Shpesh degjojmë pyetjen e mëposhtme: „Si mund të quhet islami, fe e paqes, kur dihet se është përhapur me forcën e shpatës?“

Duhet thënë se për fat të keq, shumë jomyslimanë në mënyrë naive mendojnë se islami nuk mund të kishte miliona ithtarë nëpër botë sikur mos të ishte përhapur me anë të forcës dhe nën kërcënimin e dhunës. Por fakti është se arsyeja e vërtetë pse islami u përhap me shpejtësi nëpër botë - dhe me ndihmën e Zotit, ende vazhdon të përhapet - është forca e së vërtetës dhe logjikës të cilat janë të mishëruara në parimet e tij. Islami përqafohet nga ithtarë të rinj çdo ditë dhe kryesisht nga radhët e intelektualëve, dhe kjo ndodh përkundër faktit se bota islame ndodhet në një situatë të mjerë. Islami po përhapet edhe më tej, pavarësisht se për këtë ka përpjekje minimale nga pikëpamja e propagandës dhe reklamës së mësimave dhe mesazhit të tij.

Myslimanë të ndershëm! Besoj se me siguri e dini, se fjala islam rrjedh nga rrënja e fjalës salam që në arabisht do të thotë paqe. Islam do të thotë nënshtrim i vetëdijshëm dhe me dëshirë ndaj vullnetit të Zotit. Islami është fe e paqes, të cilën besimtari e përqafton vetëm atëherë kur i nënshtrohet ligjeve të Krijuesit të plotfuqishëm.

Sidoqoftë, do të ishte e tepërt të thuhej se jo të gjithë njerëzit janë në favor të vendosjes së paqes dhe drejtësisë në këtë botë. Gjithmonë do të gjenden individë të cilët janë të aftë që për hir të interesave të tyre të sakrifikojnë paqen dhe të ngjallin trazira.

Për t'iu kundërvënë atyre dhe për të rivendosur paqen nevojitet përdorimi i forcës. Pikërisht kjo është edhe detyra e forcave policore të çdo shteti. Pra ata kanë për detyrë ushtrimin e forcës brenda kuadrit ligjor të çdo shteti kundër kriminelëve dhe shkelësve të ligjit duke garantuar kështu paqen dhe sigurinë e vendit përkatës. Islami vë theksin tek paqja por gjithashtu apelon ndaj ithtarëve të vet që t'i kundërvihen shtypjes. Në islam ushtrimi i dhunës lejohet vetëm kur bëhet fjalë për ruajtjen e paqes dhe për vendosjen e drejtësisë.

Përgjigja më e mirë ndaj opinionit të gabuar në lidhje me përhapjen e islamit me dhunë është libri i historianit De Lacy O'Leary me titull „Islami në udhëkryq“. Në faqen e tetë të këtij libri ai shkruan: „Historia në mënyrë të qartë ka shpjeguar se legjenda mbi myslimanët fanatikë që vërtiten nëpër botë me shpatë në dorë për të përhapur fenë e tyre me dhunë tek rracat e tjera të mundura në beteje, është një nga legjendat absurde dhe shpifëse e cila përsëritet shpeshherë nga historianë të ndryshëm.“

Myslimanët sunduan në Spanjë rreth 800 vjet. Gjatë kësaj kohe nuk ka të dhëna për ushtrim dhune ndaj popullsisë vendase në mënyrë që t'i detyrojë ata të konvertojnë në islam. Në islam ekziston parimi i lirisë së fesë e cila është e garantuar. Në Kuran thuhet: „Nuk ka dhunë në besim“. Kurani fisnik (2:256)

Myslimanët janë të mendimit se besimi duhet të burojë nga brenda njeriut, nga thellësia e shpirtit të tij, prandaj dhe nuk ka kuptim ushtrimi i dhunës për ta detyruar atë të ndryshojë besimin. Në favor të myslimanëve flet edhe fakti se epoka e sundimit islam në Spanjë njihet ndryshe edhe si periudha e artë e hebrenjve. Pas inkursioneve të kryqtarëve në fakt situata ndryshoi. Nga

burimet perëndimore të cilat iu referohen këtyre ngjarjeve mësojmë se myslimanët dhe hebrenjtë iu nënshtuan inkuizicionit dhe persekutimit çnjerëzor. Një pjesë e mirë u shpërngul, ndërsa të tjerë u detyruan nën presionin e dhunës dhe represaljeve të konvertojnë në fenë e krishterë. Atyre që refuzuan shpërnguljen apo konvertimin me forcë, iu morr pasuria dhe u dërguan drejt vdekjes së sigurtë.

Një tjetër argument i fortë kundër shpifjes se islami u përhap me dhunë, është fakti se pavarësisht se myslimanët sundojnë në Arabi prej 1400 vjetësh, deri më sot ekzistojnë atje komunitete të mëdha të krishterësh arabë, si në Siri, Palestinë, Sudan dhe Egjipt (rreth 14 milion koptë të krishterë). Nëse myslimanët do ta kishin përhapur islamit me dhunë s'do të kishte ngelur krishteri arab.

Myslimanët u përhapën edhe në Indi dhe qëndruan atje gati 1000 vjet. Në sajë të fuqisë ushtarake që dispononin myslimanët e atëhershëm mund ta kishin detyruar çdo indian jomysliman ta pranonte islamit me dhunë. Por kjo nuk ndodhi. Aktualisht në Indi 80% e popullsisë përbëhet nga ithtarë të feve të tjera. Të gjithë këta jomyslimanë janë dëshmi e fortë dhe e gjallë se Islami nuk është përhapur me dhunë.

Një tjetër dëshmi mbi përhapjen paqësore të Islamit është fakti se popullsia më e madhe myslimane në botë ndodhet në Indonezi. Një pjesë e madhe e popullsisë së Malajzisë janë gjithashtu myslimanë. Bëjmë pyetjen: „Cila ushtri myslimane ka luftuar në keto anë?“ Përgjigja e natyrshme është se s'ka pasur ushtri myslimane në këto anë por islami u përhap këtu në sajë të kontakteve tregtare me botën e atëhershme myslimane. E njëjta histori vlen edhe për bregun lindor të Afrikës, ku në sajë të ndershmërisë dhe korrektesës së tregtarëve arabë u bë e

mundur përhapja e islamit tek popullsia lokale.

Vëllezër e motra! Përparësia e islamit qëndron tek thjeshtësia e doktrinës së tij, forca e argumenteve dhe në universalitetin e ligjeve të tij. Islami përdor „shpatën“ e intelektit e cila fiton zemrat dhe mendjet e njerëzve. Në Kuranin fisnik thuhet: „Thirri në rrugën e Zotit tënd me urtësinë tënde dhe me predikim bindës dhe debato me ta në mënyrën më të përshtatshme“. Kurani fisnik (16-125)

Në një artikull të revistës Reader's Digest „ALMANAC“ vihej në dukje përqindja e rritjes

së feve kryesore në botë nga viti 1934 deri në vitin 1984. I njëjti artikull u botua edhe në revistën The Plain Magazine. Islami renditej i pari me një rritje prej 235%. Feja e krishterë u rrit me 47%. Pyesim: „Cila luftë bëri të mundur shekullin e kaluar konvertimin në masë dhe me dhunë të njerëzve në islam?“. Nuk gjejmë asnjë luftë të tillë!

Të dashur vëllezër dhe të nderuara motra! Le të jemi krenar për faktin se islami është feja me rritjen më dinamike në Amerikë dhe Europë. Prandaj le të jemi krenarë për fenë tonë dhe le t'i qëndrojmë besnikë Kuranit dhe traditës së Pejgamberit.

M.S.Hasna

Xhamia e Bratislavës

Përgaditi: IslamOnweb.net

"Në fe nuk ka dhunë"

Një nga besimet fundamentale që është ngritur nga fjalët e shenjta është ajo që askush nuk mund të detyrohet ta pranojë fenë Islame. Është detyrë e muslimanëve të paraqesin dëshmitë dhe faktet e Islamit tek njerëzit, kështu që, në këtë mënyrë të sqarohet e vërteta nga e kota. Më pas, kushdo që dëshiron ta pranojë fenë islame mund ta bëjë këtë dhe kush dëshiron të qëndroj në mosbesim që të vazhdojë në të. Asnjëri në asnjë mënyrë nuk guxon të kërcënohet apo dëmtohet nëse nuk dëshirojnë të pranojnë fenë Islame.

Në mes të shumë fakteve bindëse lidhur me këtë çështje janë edhe këto që pasojnë:

Allahu thotë: "Në fe nuk ka dhunë. Është sqaruar e vërteta nga e kota. E kush nuk i beson tagutët, e i beson Allahut, ai është kapur për lidhjen më të fortë, e cila nuk ka këputje. Allahu është dëgjues i dijshtëm." [Sure Bekare: 256]

Allahu thotë: "Sikur të kishte dashur Zoti yt, do t'i besonin çka janë në tokë që të gjithë. A ti do t'i detyrosh njerëzit të bëhen besimtarë?" [Sure Junus: 99]

Allahu thotë: "E, nëse të polemizojnë, thuaj: "Ia kam nënshtruar fytirën Allahut, e po kështu edhe ata që më ndjekin (pasojnë) mua! "E thuaju edhe atyre që u është dhënë libri dhe atyre që janë analfabetë: "A nënshtroheni edhe ju?" Nëse janë nënshtruar, atëherë janë përdhur e nëse refuzojnë, vërtetë ti ke (për obligim vetëm) kumtimin e porositë; All-llahu është Gjithvëzhgues i robërve të Tij." [Sure Ali Imran: 20]

Allahu thotë: "I dërguari nuk ka tjetër obligim vetëm të kumtojë (shpalljen)." [Sure Maide: 99]

Është shumë me rëndësi të thuhet se këto dy ajetet e fundit janë shpallur në Medinë. Kjo është shumë domethënëse, meqenëse se dëshmon se rregullën që paraqesin këto

ajete nuk ka qenë vetëm për muslimanët e Mekës që atëherë ishin në gjendje shumë të dobët (të pafuqishëm).

Disa njerëz madje me habi pyesin, nëse feja Islame në të vërtetë përkrah një qasje të tillë, pastaj, çfarë është e tërë kjo që ne sot dëgjojmë për xhihadin? Si mund ta sqarojmë luftën e të Dërguarit, paqë dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të, dhe Shokëve të tij të zhvilluar kundër paganëve (mushrikve)?

Përgjegjja në këtë është se xhihadi në legjislaturën Islame mund të zhvillohet për arsye të shumta, por detyrimi i njerëzve për ta pranuar Islamin thjesht nuk është një prej tyre.

Arsyeja pse xhihadi ka qenë i pari që është lejuar në fenë Islame është për shkak se Muslimanët duhet të mbrohen nga persekutimet dhe dëbimet prej shtëpive të tyre.

Allahu thotë: “Atyre që po sulmohen me luftë, u është dhënë leje të luftojnë, për shkak se u është bërë padrejtë, e All-llahu ka fuqi për t’u ndihmuar atyre (muslimanëve).

(U lejuan të luftojnë) Ata, të cilët vetëm pse thanë: “Allahu është Zoti ynë!” u dëbuan pa kufarë të drejte. E sikur All-llahu të mos i zbrapste disa me disa të tjerë, do të rrënoheshin manastirët, kisha, havrat e edhe xhamitë që në to përmendet shumë emri i Allahut. E Allahu patjetër do ta ndihmojë atë që ndihmon rrugën e Tij, se All-llahu është shumë i fuqishëm dhe gjithnjë triumfues.” [Sure Haxhxh: 39-40]

Shumë nga dijetarët e hershëm kanë përmendur se këto ajete të Kur’anit ishin ajetet e para që ishin shpallë në lidhje me xhihadin. Më pas janë shpallur edhe këto ajete pasuese:

“Dhe luftoni në rrugën e All-llahut kundër atyre që ju sulmojnë e mos e teproni se All-llahu nuk i do ata që e teprojnë (e fillojnë luftën). Dhe luftoni ata kudo që t’i zini,

dëboni prej vendit ata sikurse ju përzuan ata juve. Fitneja është më e rëndë se vrasja. Mos i luftoni ata pranë xhamisë së shenjtë (Mesxhidul-Haram) deri që ata t’ju luftojnë juve aty, e nëse ju sulmojnë, atëherë sulmoni edhe ju ata. I këtillë është ndëshkimi ndaj pabesimtarëve. Dhe nëse heqin dorë, pra Allahu është Mëkatfalësi, Mëshiruesi. Vritni ata derisa të zhduket fitneja dhe të aplikohet feja vetëm për Allahun. E në qoftë se ndalen (nga propaganda dhe lufta), atëherë lereni armiqësinë, përveç atyre që janë zullumqarë.” [Sure Bekare: 190-193]

Që nga ky moment, sfera e xhihadi është zgjeruar nga të qenurit tërësisht vetëm për mbrojtje kundër sulmeve direkte në atë gjithëpërfshirës për rezistencë ndaj atyre që shtypin fenë dhe mohojnë njerzëve lirinë e zgjedhjes së religjionit për vetën e tyre. Kjo ka ardhë më vonë, sepse kjo është e lejuar me ligj për muslimanët vetëm atëherë kur ata janë në gjendje të bëjnë një gjë të tillë. Në kohën kur janë të dobët, muslimanët duhet të luftojnë vetëm kundër sulmeve të drejtëpërdrejta.

Sa i përket përhapjes së Islamit, kjo duhet të bëhet në mënyrë paqësore duke përhapur porosinë islame me fjalën e thënë dhe të shkruar. Këtu nuk ka vend për përdorimin e armëve që të detyrohen njerëzit ta pranojnë Islamin. Armët mund të përdoren vetëm kundër atyre që persekutojnë dhe shtypin të tjerët si dhe ndalojnë ata që të pasojnë ndërgjegjëjen e tyre në çështjen e besimit. Muslimanët nuk duhet të qëndrojnë anash dhe të bëjnë sehir përderisa njerzëve u është mohuar e drejta e besimit Islam si dhe janë të shtypur. Ky është kuptimi i fjalëve të Allahut: “Vritni ata derisa të zhduket fitneja dhe të aplikohet feja vetëm për All-llahun. E në qoftë se ndalen (nga propaganda dhe lufta), atëherë lereni armiqësinë, përveç

atyre që janë zullumqarë.” [Sure Bekare: 193]

I Dërguari i Allahut Muhamedi, paqa dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të, në letrën që dërgoi prijësit të Romakëve Herakliut tha: “Ju ftoj ta pranoni Islamin. Nëse ju pranoni fenë Islame, do të jeni i sigurtë. Nëse pranoni Islamin, Allahu do të japë shpërblime të dyfishta. Megjithëse, nëse ju ktheni shpinën Islamit, me këtë rast do të jeshë mëkatar sipas veprës suaj” [Buhâri dhe Muslim]

Sapo që njerëzit kanë dëgjuar porosine apo thirrjen Isalme pa kurfare pengese apo ngatërrese si dhe janë vërtetuar dëshmitë tek ata, atëherë detyra e muslimanëve është kryer. Ata që dëshirojnë të besojnë janë të lirë ta bëjnë një gjë të tillë...

Madje edhe kur muslimanët janë të detyruar të luftojnë, më pas, si pasojë e kësaj ata nështrojnë ato vende, detyra kryesore e tyre është të vendosin ligjin e Allahut në atë vend dhe të vendosin drejtësinë për të gjithë, për muslimanët dhe jo- muslimanët.. Nuk kanë të drejtë të detyrojnë të tjerët që të pranojnë Islamin pa dëshirën e tyre. Qeveria e muslimanëve duhet që jomuslimanëve t’u lejoj praktikimin e fesë së tyre, megjithëse nga ata kërkohet që të respektohet ligji i vendit.

Po të kishte qenë qëllimi i xhihazit detyrimi i mosbesimtarëve ta pranojnë Islamin, i Dërguari, paqa dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të, kurrë nuk do t’i kishte urdhëruar Muslimanët të përmbahen prej armiqësisë nëse armiku është dorëzuar. Ai nuk do të kishte ndaluar vrasjet e femrave dhe fëmijëve. Por, mu këtë ai ka bërë.

Gjatë një beteje, i Dërguari, paqa dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të, i pa njerëzit të grumbulluar. Ai e dërgoi njërin për të mësuar arsyen e mbledhjes së tyre. Ai njeri u kthye dhe tha: “Ata janë grumbulluar rreth

një gruaje të vrarë.” Kështu që i Dërguari, paqa dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të, tha: “Nuk është dashur të sulmohet ajo!” Halid ibën Velidi i udhëhiqte forcat, kështu që ai e dërgoi njërin të cilit i tha: “Thuaj Halidit mos t’i vret femrat dhe punëtorët!” [Sunen Ebu Davud]

Për këtë shkak, bile edhe në zjarrin e luftës kundër armikut të ashpër, të vetmit njerëz të cilët mund të sulmohen janë ata të cilët në të vërtetë marrin pjesë në luftim.

Po të kishte qenë qëllimi i xhihazit detyrimi i mosbesimtarëve ta pranojnë Islamin, Halifet e drejtë nuk do të kishin ndaluar vrasjet e priftërinjve dhe të murgjëve të cilët përmbahen nga luftimet. Por, mu këtë ata e kanë bërë. Kur halifi i parë, Ebu Bekri, e dërgoi ushtrinë në Siri për t’i luftuar legjionet agresive romake, ai doli që t’ua thoshte disa fjalë inkurajimi. Ai tha: “Ju do të takoni njerëz të cilët jenë të përkushtuar në adhurimin e Allahut (p.sh. murgjit), prandaj lini në atë çka janë duke bërë.”

Ne kemi vërtetuar që është parim Islam të mos ketë dhunë në fe si dhe ne kemi shtjelluar qëllimet e xhihazit. Tani ne duhet të kthehemi tek disa pjesë të cilat zakonisht edhe keqkuptohen.

Një nga këto është ajeti: “E kur të kalojnë muajtë e shenjtë, luftoni idhujtarët kudo që t’i gjeni, robëroni dhe ngujoni ata, e vinju pritë në çdo shteg. Në qoftë se pendohen, e falin namazin dhe e japin zeqatin, atëherë ua lëshoni rrugën, se vërtet All- llahu falë është Mëshirues.” [Sure Teube: 5]

Disa njerëz - veçanërisht disa kritikë bashkohorë të Islamit jo-Musliman - janë munduar të deklarojnë që ky ajet shfuqizon ajetin “Ne fe nuk ka dhunë”. Ata mundohen të argumentojnë që parimi i përgjithshëm i kësaj deklarate përfshinë që secili mosbesimtar i cili refuzon të pranojë islamin duhet

të luftohet. Ata mbështesin deklaratën e tyre duke vënë në pah që ky ajet është shpallur i fundit në lidhje me luftën.

Megjithëse, ky ajet assesi nuk shfuqizon parimin në legjislaturën Islame që nënkupton se në fe nuk ka dhunë. Mund të jetë i përgjithshëm në formulim, por kuptimi i tij është mjaft specifik për shkak të ajeteve tjera të Kur'anit që janë të lidhura me këtë, gjithashtu edhe për shkak të haditheve të shumta që flasin lidhur me këtë qështje. Ne do të shtjellojmë këtë shkurtimisht.

Njerëzve që u referohet ky ajet janë idhujtarët Arab të cilët zhvillonin luftëra kundër të Dërguarit të Allahut, paqa dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të, dhe kishin thyer marrëveshjen dhe traktatin me të. Këto ajet nuk përfshijnë idhujtarët tjerë arab të cilët nuk kishin thyer marrëveshjen me të Dërguarin e Allahut dhe nuk kishin rrokur armët për të sulmuar muslimanët. Gjithashtu definitivisht nuk flet për çifutët dhe të krishterët, ose, sa i përket kësaj qështje, idhujtarët që jetonin jashtë territorit të Arabisë.

Nëse shikojmë ajetet në suren Teube menjëherë para dhe pas këtij që ne e diskutojmë, përmbajtja e ajetit do të bëhet e qartë.

Në disa ajete më parë para këtij që diskutuam, Allahu thotë: "Denoncim nga All-llahu dhe i dërguari i Tij ndaj idhujtarëve me të cilët ju patët lidhur kontratë (kumtesë për shkëputjen e marrëveshjes). Pra, ju (idhujtarë) qarkulloni nëpër tokë (lirisht) katër muaj, e dine se fuqinë e All-llahut nuk mund ta bëni të paaftë dhe se Allahu mposhtë mohuesit." [Sure Teube: 1-2]

Në këto ajete shihet qartë se idhujtarëve iu është dhënë një amnesti prej katër muajve me një shenjë që sapo të përfundojnë këta katër muaj, lufta do të rifillojë. Megjithatë, ajetet që pasojnë përjashtojnë disa prej

tyre nga vazhdimësia e veprimeve ushtarake (ndaj tyre). Thotë: "Pos atyre idhujtarëve me të cilët keni lidhur marrëveshje, e të cilët nuk ju kanë shmangur asgjë dhe nuk e kanë ndihmuar askënd kundër jush, pra, edhe ju përmbushni marrëveshjen e tyre deri në afatin e caktuar. S'ka dyshim se All-llahu i do të devotshmit." [Sure Teube: 4]

Pra, kur Allahu thotë: "E kur të kalojnë muajtë e shenjtë, luftoni idhujtarët kudo që t'i gjeni, robëroni dhe ngujoni ata, e vinju pritë në çdo shteg. Në qoftë se pendohen, e falin namazin dhe e japin zeqatin, atëherë ua lëshoni rrugën, se vërtet All-llahu falë është mëshirues." [Sure Teube: 5]. Ne duhet të dijmë se ky ajet nuk është i përgjithshëm, meqenëse ajeti më lartë ka përcaktuar se i referohet vetëm idhujtarëve arab të cilët faktikisht ishin në luftë me të Dërguarin e Allahut, paqa dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të, dhe atyre që kishin thyer marrëveshjen e paqës.

Kjo më tutje theksohet në disa ajete më vonë ku Allahu thotë: "Përse të mos e luftoni një popull që thyen zotimet e veta dhe tentuan të dëbojnë të Dërguarin? Në të vërtetë ata ua filluan të parët luftën." [Sure Teube: 13]

Ibën el-Arabi, në komentin e tij të Kur'anit shkruan: "Është sqaruar me këtë që kuptimi i këtij ajeti është të vriten ata idhujtarë të cilët luftojnë kundër jush." [Ahkam el-Kur'ân: (2/456)]

Mu nën ajetin që ishte në diskutim Allahu gjithashtu thotë: "Si mund të kenë idhujtarët besë (marrëveshje) te Allahu dhe te i Dërguari i Tij, përveç atyre me të cilët keni lidhur marrëveshje pranë xhamisë së shenjtë (Qabes), e derisa ata i përmbahen (marrëveshjes) përmbahuni edhe ju. All-llahu i do ata që ruajnë besën." [Sure Teube: 7]

Edhe një tekst tjetër që është keqkuptuar është hadithi i të Dërguarit të Allahut ku thotë: “Jam urdhëruar të luftoj njerëzit përderisa ata të dëshmojnë se nuk ka të adhuruar me meritë përveç Allahut dhe unë jam i Dërguar i Tij. Nëse ata bëjnë këtë gjë, atëherë gjaku dhe pasuria e tyre janë të paprekshme vetëm në raste të detyrimeve ligjore, si dhe çështja e tyre është tek Allahu.” [Buhârî dhe Muslim]

Këtu nuk mund të ketë dyshim në lidhje me vërtetësinë e këtij hadithi, pasi që shënohet në Sahihun e Buhariut dhe Sahihun e Muslimit. Megjithatë, ky hadith nuk bën të kuptohet si i përgjithshëm, jashtë kontekstit, dhe në tërësi të shpërfillë të gjitha dëshmitë tjera tekstuale. Termi “njerëzit” nuk i referohet tërë njerëzimit. Ibën Tejmijje thotë: “I referohet që të luftohen ata të cilët shkaktjnë luftëra, ndaj të cilëve Allahu ka lejuar që të luftojmë. Nuk u referohet atyre të cilët kanë bërë marrëveshje me ne, e ndaj të cilëve Allahu na urdhëron të përmbushim obligimet e marrëveshjes.” [Mexhmual` al-Fetâvâ (19/20)]

Islami urdhëron muslimanët që të jenë të drejtë me njerëzit e feve tjera, pavarësisht se a janë ata çifutë, të krishterë ose idhujtarë. Islami na thërret që të jemi të sjellshëm me to e të mundohemi të përfitojmë zemrat e tyre, përderisa ata nuk rrokin armët kundër neve. Allahu thotë: “All-llahu nuk ju ndalon të bëni mirë dhe të mbani drejtësi me ata që nuk ju luftuan për shkak të fesë, e as nuk ju dëbuan prej shtëpive tuaja; All-llahu i do ata që mbajnë drejtësinë All-llahu ju ndalon t'u afroheni vetëm atyre që ju luftuan për shkak të fesë, që ju nxorën prej shtëpive tuaja dhe që ndihmuan dëbimin tuaj; ju nda-

lon të miqësoheni me ta. Kush miqësohet me ta, të tillët janë dëmtues të vetvetës” [Sure Mumtahine: 8-9]

Allahu urdhëron muslimanët të respektojnë partnerët (bashkëpunorët) e tyre jo-musliman dhe ata në këtë botë t'i shoqërojnë në mënyrë të mirë.

Kur'ani na urdhëron të diskutojmë (polemizojmë) me ta në mënyrën më të mirë. Allahu thotë: “Ithtarët e librit mos i polemizoni ndryshe (kurr i thirrni në fenë tuaj) vetëm ashtu si është më së miri, përveç atyre që janë mizorë dhe thuajuni: “Ne i besuam asaj që na u zbrit dhe që u zbrit juve dhe se Zoti ynë dhe Zoti juaj është një, dhe se ne i jemi dorëzuar Atij.” [Sûrah al-`Ankabût: 46]

Ne jemi të urdhëruar t'i përmbahemi marrëveshjes me jomuslimanët dhe që të mos i tradhetojmë apo mëkatojmë ndaj tyre. I Dërguari i Allahut, paqa dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të, na japi një vërejtje të ashpër nëse vrasim jo-muslimanët në gjendje paqëje. Ai tha: “Kushdo që vret një nga ata me të cilët kemi lidhë marrëveshje nuk do ta ndjejë aromën e Xhenetit” [Sahih Muslim]

Besimi i një muslimani nuk është i pranueshëm përderisa ai nuk beson të gjithë të Dërguarit e Allahut të cilët janë dërguar më parë, paqa dhe bekimi i Allahut qoftë mbi të gjithë. Allahu thotë: “O ju që keni besuar! Besoni Allahun dhe të Dërguarin e Tij (Muhamedin) dhe Librin (Kura'nin) të cilin Ai ia ka zbritur të Dërguarit dhe Librat e Parë të cilët Ai ua zbriti atyre para tij. Kushdo që mohon Allahun, Melekët e Tij, Librat e Tij, Të Dërguarit e Tij dhe Ditën e fundit në të vërtetë ai ka humbur rrugën tepër larg.” [Sure Nisa 136]

Sami el-Majid
Përktheu: B.M.

Falja e sabahut tregon sa e duam Allahun

Gëzimi i atij djali ishte i pamasë kur një ndërmarrje e njohur e pranoi atë të punoi për ta. Ai fluturonte mbi hënë dhe ai ishte kandidati i vetëm i pranuar. Ai nënshkroi kontratë që përmban në vete se ai duhet të pranojë respektimin e orarit të ndërmarrjes, dërgimin e raporteve javore rreth aktiviteteve të tij, dhe pranimin se do të ndëshkohej nëse shkelte rregullat...

Më vonë, djaloshi takoi menaxherin e tij dhe i tha, "Prej nesër e tutje, unë nuk do të vijë në kohë, dhe gjithashtu nuk do t'i dërgoi raportet javore në kohë në vend që të vonohen vetëm pak. Gjithashtu unë nuk do të të lejojë që të më dënosh mua, dhe nuk ke të drejtë që të më përjashtosh nga puna."

Në qoftë se imagjinojmë një situatë të tillë, ne do qeshnim me sjelljen e atij djaloshi. Askush nuk do ta shoh ndryshe pos si një person të çmendur. Si mund dikush të marrë të drejtë, duke marrë parasysh se ai nuk i plotëson obligimet e tij?

Ndaj, pse shumica prej nesh bëjnë vepra të tilla madje edhe më të këqija? (Sikur që ne

bëjmë mëkate më të mëdha kundër Ligjit të All-llahut të Madhëruar). Si mund që njeriu shpirtërisht i shëndoshë ti lejoj vehtes të gëzoj mirësitë e All-llahut: siç janë ushqimet, pijet, veshjet dhe kënaqësitë jetësore; ndërsa nuk i kryen obligimet me të cilat Ai e ngarkon, siç është p.sh. Namazi?! Dhe madje edhe nëse falet, ai atë nuk e kryen në kohë të vete ose e kryen shpejt e shpejt sikur gjeli (me shpejtësi dhe pa kujdes). Ai gjithashtu nuk përputhet me të falurit e vet e as që e kupton atë që thotë.

Duke u bazuar në një anketim të bërë nga web-faqja Islamway.com që përfshiu mbi 4000 persona, rezultatet janë si vijon:

- 14% prej tyre asnjëherë nuk e kryen namazin në kohë;
- 16% prej tyre rallë herë e falin në kohë;
- 33% shpesh e falin në kohë;
- 35% prej tyre gjithmonë e falin në kohë.

Subhanall-llah! Ne nuk flasim rreth jurisprudence rreth të cilës dijetarët nuk qenë në ujdj ose rreth një suneti të cilin kush dëshiron e kryen e kush dëshiron jo. Ne flasim rreth ABC-së së Islamit. Ne flasim rreth faljes të cilën Allahu e bëri obligim për të gjithë muslimanët - cilat do qofshin kushtet e tyre.

Atëherë kur All-llahu i Madhëruar i urdhëron muslimanët të falin, Ai ua tërheq vërejtjen rreth vonesës së tij, duke thënë: "Mjer për ata që falen, - të cilët ndaj namazit të tyre janë të pakujdesshëm. (El Maun 107: 4-5)

Komentatorët thonë se kuptimi i këtij verseti është vonimi i faljes pas kohës së caktuar. Ata gjithashtu thonë: "Vejl (Mjer)" është një luginë qartë e zezë në Xhehenem. A nuk i besojmë Fjalët e Allahut?

Shumica e muslimanëve e neglizhojnë kohën e sabahut sikur të mos ishte aty. Prandaj ata e falin atë shumë më vonë. Në vazhdim, disa prej tyre e falin mu para namazit të drekës. Disa nuk do ta falin kurrë ose do ta falin më pastaj. Ndaj pse gjithë ky dembellëk yni, a e meriton All-llahu i Gjithëfuqishëm këtë? A nuk proklamojmë ne se e donë më shumë se gjith-

çka tjetër? Kur dikush prej neve e dashuron dikend me dashuri të singertë, ai dëshiron ta takojë atë. Ai do të mendojë shumë për të. Kur të ketë takim me të, ai nuk mund të flejë deri sa ta takojë atë që e do. Ndaj, të tillë janë ato faltorë të cilët nuk e falin namazin e sabahut në të vërtetë për dashuri ndaj All-llahut. A i respektojnë në të vërtetë ata urdhërat e Tij? A dëshirojnë ta takojnë Atë?

Të paramendojmë se një multimilioner i ofron njërit nga punëtorët e tij për çdo ditë nga 1000\$, vetëm me një kusht, që punëtori për çdo ditë doemos ta thirrë punëdhënësin e tij në mëngjez që ta zgjojë dhe të ik. Kjo gjë e thjesht, punëtorit nuk do t'i kushtojë më tepër se disa minuta në ditë. Kjo ofertë e shkëlqyeshme dhe shpirtëgjërë do të zgjatë derisa punëtori të vazhdojë rregullisht ta zgjojë punëdhënësin e tij. Përndryshe, oferta e tij do të ndërpritej menjëherë, dhe nga punëtori do të kërkohet që t'i kthejë të gjitha të hollat që i ka pranuar, në qoftë se neglizhon vetëm një herë ta zgjojë punëdhënësin pa arsye. Ndaj, nëse ti, vëllau im musliman, do të ishe ai punëtor, a do ta neglizhoje ta thirrje shtëpinë e punëdhënësit? A nuk do të kujdeseshe të fitoje për çdo ditë nga një mijë dollarë? Me siguri që jo - dhe nëse ndodh që një mëngjez të dështosh - mundohu që të arsyetohesh se në të vërtetë nuk qenë në gjendje ta zgjosh?

Për All-llahun është shembulli më i lartë, ndaj çfarë me ty vëllau im i dashur drejt Zotit, All-llahut të Gjithëfuqishëm? Ai është i Një i Vetëm, që të jep ty mënyrën e jetesës dhe që të dhuroi ty me çdo gjë, këto mirësi janë krejtësisht shumë më tepër se një milionë dollarë në ditë. Është Ai i Gjithëfuqishëm i Cili thotë: "Dhe Ai ju

dha gjithatë që e kërkuat (që kërkoj nevoja juaj) dhe, edhe në qoftë se përpigjeni t'i numëroni të mirat (në numër). Vërtet, njeriu është i padrejtë dhe shumë për përbuzës." [Ibrahim: 14 : 34]

A nuk meriton ky Zot i Gjithëmëshirshëm, Dhuruesi më i madh, që të zgjohesh për Të çdo mëngjez rreth orës 5 (gjatë verës kurse gjatë dimrit edhe më vonë) dhe ti falënderosh Atij vetëm pesë deri në dhjetë minuta për dhuntitë e mëdha të Tij?

Gjykimi ndaj atyre që neglizhojnë faljen e sabahut në kohë:

All-llahu i Madhëruar thotë: "Kur të kryeni namazin (e frikës) përmendeni Allahun, kur jeni në këmbë, ulur, të mbështetur. E kur të qetësoheni (nga lufta), atëherë faleni namazin në mënyrë të rregullt, pse namazi është obligim (për kohë) i caktuar për besimtarët." [En Nisa, 4: 103]

Islami është një rrugë e logjikshme jetese... Është sikur një marrëveshje në mes Zotit të Madhëruar dhe robit të Tij të përlur. Duke u bazuar në këtë marrëveshje, rob i kryen detyrime të caktuara para All-llahut. Me respekt ndaj këtyre obligimeve, All-llahu do t'i dhuroj robit të drejtat dhe privilegjitë. Është e pandjeshme që ju të pajtoheni me kontratën, dhe, menjëherë pastaj, ju të bëni çfarë të doni dhe të neglizhoni çfarë nuk ju pëlqen. All-llahu i Madhëruar në Kur'an thotë: "O ju që besuat, hyni në islamin e tërësishëm (Përqafoni fenë islame në tërësi), e mos ndiqni rrugën e djallit, sepse ai është armik i juaj i hapët." [El-bakare, 2 : 208]

Komentuesit e Kur'anit thonë: Kjo nënkupton të pranosh Islamin me të gjithë legjislaturën dhe rregullat. Allahu u hidhërua me Benu Israilët kur ata kryen atë që

donin nga Feja e Tij dhe neglizhuan të tjerat. Mu për këtë, Ai iu drejtua atyre duke u thënë: "Pastaj qe, ju jeni ata që mbytni njëri-tjetrin, i dëboni disa prej jush nga vendi i tyre duke bashkëpunuar kundër tyre si është mëkatë e padrejtë, e nëse ata bien te ju në robëri, ju jepni kompensim për (t'i liruar) ata, e dëbimi i tyre nga vendi është i ndaluar për ju. A e besoni një pjesë të librit, e tjetrën e mohoni? Ç'mund të jetë ndëshkimi ndaj atij që punon ashtu prej jush, pos poshtërim në jetën e kësaj bote, e në ditën e gjykimit ata hidhen në dënimin më të ashpër. All-llahu nuk është i pakujdesshëm ndaj asaj që veproni ju." [El-Bekare: 2 : 85]

Pejgamberi, paqja e All-llahut qoftë mbi të, ata që nuk e kryejnë namazin e Sabahut dhe jaciesë me xhemat i konsideron munafikë. Ndaj çfarë mendoni për ata të cilët nuk e falin fare, as me xhemat e as të vetmuar në shtëpi?

- Pejgamberi (paqja e All-llahut qoftë mbi të): "Nuk ka falje (namaz) më të rëndë për hipokritët (dyfyrshët) se sa namazi i sabahut dhe i jaciesë. Dhe sikur ta dinin ata çfarë ka në to (çfarë shpërblimi, thevabi), ata do të kujdeseshin për të ashtu që do të vinin madje duke u zvarritur." (Transmeton Buhari)

- All-llahu i Madhëruar përmend se heq dorë nga ata që neglizhojnë obligimin e namazit. Përveç kësaj, Pejgamberi, paqja e All-llahut qoftë mbi të, thotë: "Mos e leni kryerjen e namazit qëllimisht ngase kushdo që vepron ashtu, nga ai do të heq dorë All-llahu dhe Pejgamberi i Tij." (Transmeton Imam Ahmedi)

Ashtu dëshiron, vëllau dhe motra ime muslimane, që më të afërmit të heqin dorë nga ty? Ndaj si e neglizhon namazin dhe ashtu shkakton që All-llahu të heq dorë nga ty?

Mirë... çfarë duhet të bëjë unë?

- Çdokush prej neve duhet ta rregulloj alarmin e orës që të ngrihet ta falë namazin e sabahut.

- Ne duhet që namazit t'ia japim statusin e tij në jetët tona, dhe ne duhet ti disiplinojmë punët tona në koordinim me kohët e rregullta të namazit. (për fat të keq, ne thjesht veprojmë të kundërtën).

- Ne duhet të flegmë më herët dhe të zgjohemi për sabahun dhe mandej të shkojmë në punë. Manjëherë pas sabahut, All-llahu ndanë rizkun e njerëzve.

- Çdokush prej neve duhet të kërkojë shoqëri e cila do ta zgjojë atë për faljen e sabahut. Përveç kësaj, ata duhet ta ndihmojnë njëri-tjetrin në kryerjen e veprave të mira.

- Ne duhet gjithnjë të bëjmë duanë e natës (para fjetjes, në të cilën kërkojmë nga Allahu që të na ndihmojë në namazin tonë.

- Të ndjehemi fajtorë në qoftë se na ik dhe një namaz i vetëm. Madje, ne duhet të premtojmë që kurrë nuk do të përsëritet një mëkat i tillë.

Le të na bëjë All-llahu prej atyre që në të vërtetë e duan Atë. Le të na jep sinqeritet në fjalë dhe në vepra. (Amin) Përfundimisht, çfarëdo që në këtë artikull është e drejtë, është vetëm se dhuratë nga All-llahu. Dhe çdo gabim apo mangësi është prej meje apo shejtanit.

Shkruar nga një anëtar i IANA-s.
Solli në shqip: Ebu Jasin

Sjellja gjatë mësimit dhe qëndrimit në shkollë

Fitimi i dijes dhe informatave në fillim të ymrut, në kohën e absorbimit, kërkimit dhe memorizimit ka nevojë për mund, përpjekje, koncentrim, syqeltësi dhe shfrytëzim i kohës boshe. Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë:

"Kërkimi i dijes është obligim i secilit musliman". (Sahih, Ibn Maxheja).

Omeri, radijall-llahu anhu, ka thënë:

"Mësoni para se të sundoni".

Fëmiu i cili arrinë moshën që ti dallon gjërat duhet së pari të interesohet për Kur'anin, mësimleximin e tij dhe mësimin përmendsh të sureve apo tërë Kur'anit, sepse Kur'ani i Ndërshtëm është burimi i dijeve, thesari i moralit, deti i gjuhës dhe diapazoni i plotësisë.

Fëmiu në kohën që kalon në shkollë do të shoqërohet me shokët dhe mësuesit e tij, do të bashkëvepron me mjetet e dijes dhe ambijentin e shkollës.

Tërë kjo ka edukatën e vet të cilën duhet ta personifikon nxënësi, normalisht pasiqë ti mësojë dhe përfitojë, nëse dëshiron të jetë i sukseshëm në mësimin e tij, i dashur në shoqërinë e tij, të ketë sukses në të mirat dhe të ecë drejt lartësive të larta.

Poeti thotë:

Nëse drita e dijes fitohet me shpresë

Asnjë injorantë nuk do të mbetet në ruzullin tokësor

Përpiku e mos u bë dembel e as neglizhent

Keqardhja do të jetë fundi i atij që është dembel

a) Në shkollë:

1. Shko në shkollë herët para se të bie zilja.

2. Jepu salam shokëve i buzëqeshur dhe përshëndeti mësuesit.

3. Kujdesu për rendin e përgjithshëm, elegancën e nxënësit dhe sjelljen e mirë.

4. Mer me vete fletoret, librat shkollor, nevojat e veçanta për programin e asaj dite.

5. Je i koncentruar gjatë mësimit, mer pjesë aktive në zhvillimin e orës mësimore dhe bashkëvepro me mësuesin gjatë sqarimit të mësimit.

6. Largo dekoncentrimin gjatë mësimit, angazhimin me fletoret dhe lapsat ose bisedën me shokët.

7. Shënoi në një fletore të veçantë detyrat e shtëpisë që kur të kthehesh në shtëpi mos ti harosh.

8. Gjatë pushimeve luaj me butësi, kujdesu ndaj atyreve që janë më të vegjël dhe mos i shtyj dhe mos luaj me ata që janë më të mëdhenj se ti.

9. Shfrytëzo kohën e pushimit për të kryer nevojat personale në fillimin e pushimit.

10. Ha ushqime dhe pi pije të pastra dhe laji dorët para dhe pas ushqimit.

11. Kujdes mos të bie ushqim në obor dhe të shkilet.

12. Mos mer gjërat e nxënësve tjerë pa lejen e tyre, mos huazo asgjë të tyre pa

lejen e tyre dhe falëndero pas shfrytëzimit të tyre.

13. Mos i nënçmo tjerët, mos u tall me ta, mos etiketo njerëz me nofka të ndryshme dhe mos bën shaka të shumta që shpiejnë në armiqësi dhe hasmëri.

All-llahu, subhanehu ve teala, thotë: "O ju që besuat, nuk bën të tallet një popull me një popull tjetër, meqë të përqeshurit mund të jenë më të mirë nga ata të cilët përqeshin dikë tjetër, ...". (El-Huxhurat: 11).

14. Zgjedhi shokët të jenë të devotshëm, me moral dhe sjellje të mirë, inteligjentë dhe që kujdesen për mësimet.

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Njeriu është në fenë e shokut të vet, andaj le të shikon cilin e bën shok". (Sahih, Tirmidhiu).

15. Përgaditu mirë për provimet që nga fillimi i vitit shkollor dhe mos lejo që të grumbullohen mësimet pa i mësuar ose studiuar ato.

16. Mos mashtro, mos vjedh, mos kopjo, mos u mbështet në tjerët gjatë provimeve dhe mos përdor metoda jolegjitime.

17. Lutu në fillim të provimit duke përdorur ajetin kuranor: "Dhe më lehtëso në

këtë punë timen! Ma zgjidh nyjen e gjuhës sime! Që ta kuptojnë fjalën time!". (Taha: 25- 27).

b) Në shtëpi:

1. Nxito ti shkruash detyrat shtëpiake pasi të kthehesh nga shkolla dhe mos i le për nesër.

2. Shiko programin e ditës së nesërme, sigurohu se i ke kryer të gjitha detyrat shtëpiake, se i ke mësuar lëndët e ditës së djeshme dhe se je përgaditur për lëndët e ditës së ardhme.

3. Kujdesu për bukurshkrimin, renditjen e fjalive, shënimet dhe kapitujt.

4. Kujdesu për pastërtinë e fletoreve, librave dhe mbështjelli bukur që ti ruajsh nga prishja apo dëmtimi.

5. Vepro për të qenë superior në të gjitha lëndët duke i përcjellur mirë mësimet dhe mos e humbë kohën në gjëra të padobishme.

Aisheja, radijall-llahu anha, tregon se Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "All-llahu do që kur dikush prej jush e bën një punë ta përsosë". (Sahih, Bejhakui).

Përktheu: Bekir Halimi

VII. Mungesa e frikërespektit

Njeriu nuk duhet të ketë qëllim të vetin vetëm grumbullimin e dijes dhe mburrjen me sasinë e ajeteve, haditheve dhe dispozitave fetare që i di, ose me aftësinë e tij për të debatuar me dikend për rregullat dhe dispozitat e ndryshme fetare, por qëllimi nga mësimi i dijes fetare duhet të jetë shtimi i frikërespektit ndaj All-llahut, shtimi i adhurimeve dhe shtimi i nënshtrimit dhe përkuljes para All-llahut, azze ve xhel-le, gjithashtu edhe zbatimi i urdhërave e largimi nga ndalesat e Tij.

All-llahu, subhanehu ve teala, ka thënë: "...Po All-llahut ia kanë frikën nga robërit e Tij vetëm dijetarët, All-llahu është mbi gjithçka, është mëkatfalës". (Fatir: 28).

Nëse i referohemi tefsirit të këtij ajeti që ia kanë bërë dijetarët e njohur të tefsirit, sikurse është Imam Ibën Kethiri, do ti vërejmë këto kuptime dhe domethënie:

□ All-llahu i frikohen me frikë të vërtetë vetëm ata që e njohin ashtu si duhet, sepse sa më e madhe është dija dhe njohja mbi All-llahun, aq më e madhe është edhe frika prej Tij.

□ Ibën Abbasi, radijall-llahu anhu, ka thënë si koment për këtë ajet: Ia kanë frikën All-llahut, ata që dinë se All-llahu është i Gjithfuqishëm.

□ Seid Ibën Xhubejri, rahimehull-llah, ka thënë: Frika është pengesa mes njeriut dhe mëkatit ndaj All-llahut, subhanehu ve teala.

□ Hasan Basriu thotë: Dijetar është ai që i ka frikë All-llahut kur është i vetmuar, e lakmon atë që e stimulon për te All-

llahu dhe largohet nga ajo nga e cila e largon All-llahu, pastaj lexoi ajetin e mësipërt.

□ Abdullah Ibën Mesudi, radijall-llahu anhu, thotë: "Dija nuk është transmetimet e shumta, por dija është shtimi i frikës nga All-llahu".

□ Imam Maliku, rahimehull-llah, ka thënë: "Dija nuk është transmetimet e shumta, por dija është dritë që All-llahu ia jep njeriut në zemrën e tij".

□ Dijetarët kanë thënë: dijetarët janë tre kategori:

- Dijetar që njeh All-llahun dhe urdhërat e Tij;
- Dijetar që njeh All-llahun;
- Dijetar që njeh urdhërat e All-llahut.

Dijetari që njeh All-llahun dhe urdhërat e Tij është njeriu që ka frikë All-llahun dhe i njeh kufinj të detyrat që ia ka caktuar All-llahu.

Dijetari që njeh All-llahun, mirëpo nuk i njeh urdhërat e Tij është njeriu që i frikohet All-llahut, mirëpo nuk i zbaton urdhërat dhe ndalesat e Tij.

Dijetari që i njeh urdhërat e All-llahu, mirëpo nuk e njeh All-llahun, është njeriu që i njeh kufinj të detyrat, mirëpo nuk ka frikë All-llahun, azze ve xhel-le". (Shiko: "Tefsiri i Ibën Kethirit, 3/ 531- 532).

All-llahu, tebareke ve teala, i është kërcënuar atyreve që nuk u zbuten zemrat nga Kur'ani dhe nuk shkakton frikërespekt në zemrat e tyre, kurse i ka lavdëruar ata që

dëgjimi i Kur'anit shkakton frikërespekt në zemrat e tyre.

All-llahu, azze ve xhel-le, thotë: "...Të mjerë janë ata që nga zemërfortësia e tyre nuk përmendin All-llahun, të tillët janë në humbje të qartë. All-llahu e shpalli të folmen më të mirë, librin, të ngjashëm në mrekulli, të përsëritur herë pas here (me këshilla e dispozita), që prej (dëgjimit të) tij rrënoqethen lëkurët dhe zemrat e tyre. Ky (libër) është udhëzim i Allahut, me të udhëzon atë që do. E atë që All-llahu e lë të humbur, për të nuk ka ndonjë udhëzues". (Ez-Zumer: 22- 23).

Imam Ibën Kethiri, rahimehull-llah, thotë: "Vaj për ata zemra që nuk zbuten kur përmendet All-llahu, nuk kanë frikërespekt, nuk i kuptojnë Fjalët e All-llahut e as që i perceptojnë, të tillët janë në humbje të qartë".

Njerëzit e devotshëm kur dëgjojnë Fjalën e All-llahut, i Cili është i Plotfuqishëm, Do-minu-es, Krenar, Falës, u rrënoqethet lëkura dhe zemra nga frika prej All-llahut për shkak të premtimeve dhe kërcënimeve, lehtësimeve dhe frikësimeve që vijnë në këtë libër nga All-llahu, azze ve xhel-le.

Pastaj u zbutet lëkura dhe zemra e tyre për shkak se shpresojnë mëshirën dhe butësinë e All-llahut dhe me këtë vepër dallohen nga kriminelët dhe keqbërësit në disa aspekte:

- Bëmirësit dhe të devotshmit dëgjojnë ajetet e Kur'anit, kurse keqbërësit dhe kriminelët tingujt e këngëve dhe kënetareve.

- Kur lexohen ajetet e Kur'anit i përcjellin me frikërespekt, përujje, qajtje, edukatë, shpresë, dashuri, kuptim dhe dije, sikurse ka thënë All-llahu, azze ve xhel-le: "Edhe ata që kur këshillohen me ajetet e Kur'anit të Zotit të tyre, nuk u kthejnë shpinën si të shurdhët e të verbër". (El-Furkan: 73).

Sepse kjo sjellje nuk i përkon besimtarëve dhe njerëzve të devotshëm, por është sjellja e kriminelëve dhe mëkatarëve.

- Besimtarët e devotshëm dhe bëmirës kur dëgjojnë ajetet e Kur'anit kanë edukatë të madhe, ashtu sikurse kanë vepruar shokët e Muhammedit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, të cilët kur kanë dëgjuar ajetet e Kur'anit u është rrënoqethur lëkura e pastaj u është zbutur nga përmendja e All-llahut, ata nuk kanë bërë titull dhe nuk kanë bërë gjeste të pamatura dhe të pakontrolluara sikurse bëjnë disa njerëz në ditët e sodit me preteks të ashkit ose ndikimit të madh që ka tek ata.

Në fund, All-llahu, subhanehu ve teala, përfundon këto ajete duke thënë: "Ky (libër) është udhëzim i All-llahut, me të udhëzon atë që do. E atë që All-llahu e lë të humbur, për të nuk ka ndonjë udhëzues".

Që jep kuptimin se ai që ka këto cilësi udhëzohet nga All-llahu, kurse ai që nuk i posedon këto cilësi devijon, kurse atë që e devijon All-llahu nuk ka kush e udhëzon.

Ky është përshkrimi i miqve të All-llahut, ata që u rrënoqethet lëkura, u qajnë sytë dhe u qetësohet zemra nga përmendja e All-llahut, e nuk u ikë mendja e as që alivano-sen gjatë dëgjimit të Kur'anit, sepse kjo është sjellje e bidatçive dhe vjen nga shejtani. (Shiko: "Tefsiri i Ibën Kethirit", 4/ 52).

Malik ibën Dinari ka thënë: "All-llahu nuk i ka dhënë dënim më të madh një njeriu se sa ngurtësimi i zemrës dhe çdo herë që All-llahu zemrohet në dikend largon nga zemra e tij mëshirën".

Rebi ibën Enesi, rahimehull-llah, ka thënë: "Ai që nuk ka frikë All-llahun nuk mund të jetë dijetar".

Muxhahidi ka thënë: "Dijetar, alim është ai që ka frikërespekt ndaj All-llahut". Gjithashtu ka thënë: "Fekih është ai që ka frikë All-llahun".

Abdullah ibën Mesudi, radijall-llahu anhu, ka thënë: "Mjafton frika nga All-llahu të jetë dije, kurse mburravecllëku me te injorancë".

Kur i kanë thënë Sad ibën Ibrahim: kush është fekihi më i madh në Medinë? Tha: Ai që ka më shumë frikë All-llahun, azze ve xhel-le! (Shiko: "El-xhami liAhkamil-Kuran", të imam Kurtubiut, 14/ 331).

Frikërespekti dhe përlulja janë pjesë e pandarë e dijes së vërtetë dhe në asnjë rast nuk ndahen prej sajë, sepse janë pjesë e pandarë e kuptimit të saktë, kurse kuptimi i saktë nuk është analizë e formës së shkronjave e as e pamjes së dijes.

Imam Ibën Xhevizu, rahimehull-llah, flet për ata që janë ndalë te forma e shkronjave dhe pamja e dijes duke mos shikuar brendësinë dhe thelbin e tyre: "Kam parë shumë dijetar të angazhuar me pamjen e dijes duke mos kuptuar realitetin dhe qëllimin e saj, lexues të Kur'anit (kurâ) që preokupim të vetin kanë vetëm kiraetet dhe hulumtojnë leximet (kiraetet) e rralla, mendon se qëllim është vet leximi dhe nuk analizon madhësitë e Atij që ka folur me këto Fjalë e as qortimet dhe ndalesat e Kur'anit.

Ndoshta dikush prej tyre mendon se kujtesa e Kur'anit e mbron ate, andaj lirohen karshi gjynaheve, e po të kishte kuptuar do të dinte se argumenti kundër tij do të jetë më i madh se sa ndaj atij që ska lexuar aspak Kur'an.

Muhadithi i grumbullon rrugët dhe rivajetet e hadithit, i mëson përmendsh senedet, mirëpo nuk analizon qëllimin e transmetimeve dhe mendon se pse ua ka ruajtur njerëzve hadithet me këtë do të shpëton, andaj edhe lirohet karshi gjynaheve duke menduar se kjo që bën në shërbim të sherijetit do ta mbron.

Fekihu mendon se njohja e mënyrave të debatit dhe polemikës me të cilën e forcon

pozitën e tij dhe njohja e meseleve të medhebit të vet e bën të aftë për të dhënë fetva dhe me këtë të ngritë pozitën e vet e ti shlyhen mëkatet, andaj edhe i vërsulet mëkateve, duke menduar se me ato gjëra mbrohet. Ky njeri nuk mëson Kur'anin e as hadithin, as që mëson se ato ndalojnë nga amoraliteti duke qortuar me butësi. Shtoja kësaj edhe dashurinë për prijatari dhe dëshirës për dominim gjat debatit, kjo ia shton edhe më tepër ngrutësinë e zemrës.

Kjo është gjendja e shumicës së njerëzve, pamja e dijes është te ata zanat, me të fitojnë mendjemadhësinë dhe marrëzinë.

Disa dijetarë kanë treguar tregimin e një plaku i cili tërë jetën kaloi në fitimin e shumë dijeve dhe se në fund të ymrit të tij ra në fitne të ndryshme dhe insistonte në to, me to dilte para All-llahut, kurse gjendja e tij në përgjithësi sikurse donte të thotë: dija ime më mbron nga e keqeja në të cilën jam dhe nuk mbeten gjurmët e këtyre mëkateve.

Ky njeri sikur ti kishte siguruar vetes shpëtimin, andaj nuk shihej tek ai shenja të frikës e as keqardhje për mëkatet e tija.

Në fund të ymrit të tij u ndryshua dhe u varfërua, ballafaqohej me vështirësi të njëpasnjëshme dhe nuk përfundonte gjendja e tij e keqe morale, gjersa një ditë i grumbulluan disa metalik sepse insistonte në lypje, e i erdhi turp nga kjo dhe tha: o Zot, a deri në këtë shkallë erdha?!

Dijetari që e tregon këtë tregim thotë: habitem me shkujdesin e këtij njeriu, si haroi All-llahun, kurse nga ana tjetër kërkonte kujdes të mirë ndaj Tij, mbrojtje dhe rizk të bollshëm. Ky njeri si duket nuk ka dëgjuar fjalën e All-llahut: "Sikur ata (idhujtarët) t'i përmbaheshin rrugës së drejtë, Ne do t'iu lëshonim atyre ujë me bollëk". (El-Xhin: 16).

Nuk ka mësuar se mëkatet e mbyllin derën e rizkut dhe se ai që humbë urdhërin

e All-llahut, All-llahu e humbë ate... (Shiko: "Sejdu-Hatir", fq. 544).

Këta njerëz nuk kanë kuptuar domethënien e dijes dhe se dija nuk është vetëm pamja dhe fjalët, por kuptimi i asaj që thot dhe mëson, kurse kjo jep frikërespektin dhe përluljen, me këtë kupton begatitë e All-llahut dhe është argument i fortë i dijetarit para All-llahut.

Frikërespekti, apo hashje dhe përlulja apo hushua, është një stacion në udhëtimin e adhuresit drejt All-llahut, subhanehu ve teala,, ka shenja dhe dëshmi të këtij stacioni.

Imam Ibën Kajimi, rahimehull-llah, në librin e tij "Medarixhus-Salikin" shumë bukur i ka sqaruar këto gjëra dhe mes tjerash ka thënë: "Hushu, përlulja domethënë:

- Të përlulet, nënshtrohet dhe koncentrohet zemra para All-llahut, subhanehu ve teala.

- Nënshtimi të vërtetës, kurse kjo është rezultat i frikërespektit.

- Fikje e zjarit të epshit, qetësimi i tymit të gjoksit dhe shkëlqimi i një drite të madhe në zemër.

Khunejdi ka thënë:

- Hushuja është përlulje e zemrës ndaj Ati që Di të fshehtën.

Dijetarët me konsensus thonë se hushuja ka vendin në zemër, kurse frytet e hushusë shihen në gjymtyrë. Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Devotshmëria qëndron këtu dhe tregoi me gisht drejt gjoksit të tij". Këtë e përsëriti tre herë. (Muslimi).

Disa dijetarë kanë thënë: "Sjellja e mirë e jashtme është argument i sjelljes së mirë të brendshme".

Hudhejfe, radijall-llahu anhu, ka thënë: kujdes nga hushuja dytë. I thanë çfarë është kjo? Tha: të shohish trupin me hushu, kurse zemrën pa hushu.

Omer ibën Hatabi, radijall-llahu anhu, pa një njeri duke ulur kokën në namaz e i tha: ti që ulë qafën, ngrite qafën, sepse përlulja nuk është në qafë por është në zemër.

Aisheja, radijall-llahu anha, i pa disa djem që ecin sikur të vdekur e u tha atyreve që janë afër: kush janë këta? Tha: adhures. Tha: Omer ibën Hatabi kur ecte shpejtonte, kur folte dëgjohej, kur godiste godiste me dhimbje, kur hante ngopej, kurse ai ishte adhuresi i vërtetë".

Tërë këtë imam Ibën ibën Kajimi, rahimehull-llah, e rumbullakson duke thënë: "Hushu, ose përlulje është përmbledhje e madhërimit, dashurisë, nënshtimit dhe thyerjes para All-llahut". (Shiko: "Medarixhus-Salikin", 1/ 516- 526).

Nëse dija rezulton frikërespekt dhe përlulje, kjo është dije e dobishme, të cilën e ka kërkuar Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, nga Allahu, azze ve xhel-le, e nëse nuk rezulton dija frikërespekt dhe përlulje atëherë kjo është dije nga e cila Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka kërkuar mbrojtje te Allahu prej saj dhe e ka urdhëruar umetin të kërkon mbrojtje te Allahu nga kjo gjë.

Ebu Derda, radijall-llahu anhu, tregon:

"Ishim me Pejgamberin, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, dhe drejtoi sytë drejt qiellit e pastaj tha: ka ardhur koha të vjedhet dija prej njerëzve e mos t'ju mbetet asgjë. Zijad ibën Lebidi tha: si ka mundësi të vjedhet prej nesh, kurse ne lexojmë Kur'anin, pasha All-llahun do ta lexojmë ne dhe do tua mësojmë grave dhe fëmijëve tanë. Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, tha: Të humbë nana o Zijad, të llogaritsha fekih i Medinës. Ja Tivrati dhe Inxhili, ato gjinden tek çifutët dhe kristianët, mirëpo aspak nuk ju ban dobi. Xhubejri thotë: takova Ubade ibën Samitin e thashë: a nuk dëgjon se çka thotë

vëllau yt Ebu Derda dhe i tregova se çka thotë Ebu Derda. Tha: ashtu është, nëse do edhe unë të tregoj se cila dije do të ngritet e para prej njerëzve: ajo është hushuja. Do të ndodh që të hysh në xhami ku falet namazi me xhemat e nuk do të shohish asnjë njeri që falet me frikërespekt". (sahih, Tirmidhiu).

Pra, dija e dobishme është ajo dije që depërton në zemër dhe i shkakton qetësi, frikërespekt, përlulje, nënshtrim dhe thyerje para All-llahut, azze ve xhel-le, e nëse kjo dije nuk depërton në zemër, por mbetet vetëm në gjuhë, atëherë do të jetë argument i All-llahut, kundër njeriut.

Abdullah ibën Mesudi, radijall-llahu anhu, thotë: "Do të vijnë disa njerëz që do të lexojnë Kur'anin, mirëpo nuk do të kalon fytyrën e tyre, mirëpo nëse arrin (leximi) në zemër dhe lëshon rrënjë, atëherë i ban dobi njeriut".

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, në këtë hadith tregon se dija ka qenë e pranishme të ehli kitabi, mirëpo nuk kanë patur aspak dobi prej saj, pasi që kanë humbur qëllimin e saj, e ajo është arritja në zemër për të shijuar ëmbëlsinë e besimit dhe dobinë e tij, duke arritur frikërespektin dhe pendimin, kurse tek ata ka mebtur vetëm në gjuhë andaj është bërë argument kundër tyre.

Për këtë shkak All-llahu, subhanehu ve teala, i ka përshkruar dijetarët se kanë frikë All-llahun duke thënë: "...Po All-llahut ia kanë frikën nga robërit e Tij vetëm dijetarët, All-llahu është mbi gjithçka, është mëkatfalës". (Fatir: 28).

"(A jobesimtari e ka gjendjen më të mirë) Apo ai që kohën e natës e kalon në adhurim, duke bërë sexhde, duke qëndruar në këmbë, i ruhet (dënimit të) botës tjetër dhe shpreson në mëshirën e Zotit të vet? Thuaj: "A janë të barabartë ata që dinë dhe ata që

nuk dinë?" Po, vetëm të zotët e mendjes marrin mësim". (Ez-Zumer: 9).

All-llahu, xhel-le shanuhu, edhe dijetarët e ehli kitabit që kanë qenë para nesh i ka cilësuar me përlulje dhe frikërespekt, duke thënë: "Thuaj: "I besuat ju atij ose nuk i besuat (atij nuk i bëhet dëm), e atyre që u është dhënë dijeni (nga librat e parë) para tij, kur u lexohet atyre, ata hedhen me fytyra (përdhe) duke i bërë sexhde". Dhe thonë: "I lartësuar është Zoti ynë, premtimi i Zotit tonë është realizuar". Dhe duke qarë hidhen me fytyra (kur dëgjojnë Kur'anin) dhe ai ua shton edhe më përluljen (ndaj All-llahut)". (El-Isra: 107- 109).

"...Të mjerë janë ata që nga zemërfortësia e tyre nuk përmendin All-llahun, të tillët janë në humbje të qartë. All-llahu e shpalli të folmen më të mirë, librin, të ngjashëm në mrekulli, të përsëritur herë pas here (me këshilla e dispozita), që prej (dëgjimit të) tij rrënoqethen lëkurët dhe zemrat e tyre. Ky (libër) është udhëzim i All-llahut, me të udhëzon atë që do. E atë që All-llahu e lë të humbur, për të nuk ka ndonjë udhëzues". (Ez-Zumer: 22- 23).

All-llahu, azze ve xhel-le, i ka qortuar ata që nuk u përulet dhe rënqethet trupi kur dëgjojnë Fjalët e All-llahut, duke thënë: "A nuk është koha që zemrat e atyre që besuan të zbuten me këshillat e All-llahut dhe me atë të vërtetën që zbriti (me Kur'an), e të mos bëhen si ata, të cilëve u është dhënë libri më parë e zgjati koha dhe zemrat e tyre u shtangën e shumë prej tyre janë jashtë rrugës". ((El-Hadid: 16).

Abdullah ibën Mesudi, radijall-llahu anhu, thotë: "Mes hyrjes tonë në islam dhe qortimit me këtë ajet kishte vetëm katër vjet". (Muslimi).

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, kërkonte strehim te All-llahu nga zemra që

nuk ka frikërespekt, sikurse tregon imam Muslimi në Sahihun e tij, nga Zejd ibën Erkam: "All-llahu im kërkoj strehim te Ti nga dija që ska dobi, zemra që nuk ka frikërespekt, shpirti që nuk ngopet dhe lutja që nuk ka përgjigje". (Muslimi). (Shiko: "El-Hushu' fis-Salati" të Ibën Rexhebit, fq. 14).

Ebu Kulabe ka thënë: "Nëse All-llahu të jep dije shtojë adhurimin dhe mos të jetë preokupimi yt të flasish me këtë që ke mësuar".

Sufjan Theuriu, rahimehull-llahu, ka thënë: "Njeriu mëson dijen që ti ketë frikë Allahut, këtu edhe qëndron vlera e dijes ndaj gjërave tjera, sepse me te njeriu i frikohet All-llahut".

Ebul-Esved Dulu, rahimehull-llahu, ka thënë:

O njeri që tjerët i mëson
Pse me veten nuk fillon
I përshkruan ilaçin atij që lëndon
Kurse veten nuk mund të shëron
Vazhdimisht mundohesh të na udhëzosh
Kurse veten e haron
Fillo vetveten nga gjuhahi largo
Nëse këtë bën ti je i urtë
Atëherë dëgjohet fjala yte dhe të pasojnë
Arsimi yt njerëzve dobi u bën
Mos ndalo nga një sjellje të keqe që vet e
bën
Turp është për ty nëse këtë e vepron.
All-llahu na dhashtë frikërespekt dhe
përulje, adhurim dhe zbatim të asaj që dimë.
Amin.

Bekir Halimi

"Hadithe të zgjedhura-Perla të urtësisë nga i Dërguari i Perëndisë"
në 300 faqe, mbi 1000 hadithe, në tema të ndryshme,
me vlerësim nga dijetari Nasirudin Albani
Shtëpia botuese "Nun"-Shkup tel: +389 2 320827

Konsultimi

Prej shkaqeve kryesore të dështimit të planeve apo mosarritjes së suksesit është jo konsultimi me më të vjetrit, gjegjësisht me më të mençurit. Pasi ligji i Allahut synon përmirësimin e çdo gjëje duke filluar nga njësimi i Allahut e deri te marrëdhëniet ndër njerëzore, besoj se është mjaft e qëlluar që të flasim edhe në këtë temë.

Konsultohem gjuhësisht d.m.th. këshillohem me dikë (zakonisht me një specialist) apo i drejtohem dikujt për të marrë mendimin e tij për një punë, për një çështje etj. Konsultohem me mjekun.

Ndërsa në terminologji: "Marrja e mendimit nga dikush tjetër lidhur me gjërat problematike që i paraqiten, e që ka të bëjë me çështjet për të cilat njeriu është në dyshim t'i bëjë apo jo." Nga ky definicion kuptojmë se konsultimi nuk bëhet për çdo gjë, të madhe apo të vogël, konsultimi bëhet në rast të çështjeve problematike për të cilat njeriu nuk mund të merr qëndrim të drejtë pa ndihmën e tjetrit. Krahës kësaj, konsultimi nuk merret nga çdo njeri, andaj kushtet e personit të cilin e konsultojmë janë:

1. Të jetë i mençur plotësisht dhe me përvojë. Këto dyja janë të lidhura ngushtë me njëra tjetrën, sepse këtë e bën patjetër konsultimi. Një poet këtë e sqaron shumë bukur, duke thënë: "Nuk mund të këshillojë secili i mençur dhe secili këshillues nuk është i mençur".

2. Të jetë fetar dhe i devotshëm. Sidomos në këtë kohë, kur vlerat njerëzore aq shumë janë zbehur e diku edhe janë zhdukur e kemi patjetër që konsultimin ta

bëjmë me njerëz që kanë frikë Zotin dhe ua duan të mirën vëllezërve të tyre. Ja se çka thotë Ibën Abbasi, radijallahu anhu: "Kush dëshiron të bëjë diç dhe konsultohet me besimtarë, Allahu do ta udhëzojë në më të drejtën".

3. Të jetë këshillues dhe dashamir. Kjo lidhet me pikën para kësaj, por kësaj i shtohet edhe ajo që personi të cilin e konsulton të jetë i njohur me dashamirësinë ndaj teje dhe ta ketë zakon këshillën e mirë për ty, sepse këshilla dha dashuria japin mendimin e pastër.

4. Të mos e ketë të angazhuar kokën me ndonjë problem apo mërzi të madhe, sepse mendja e atij të cilit është e angazhuar me mërzi dhe probleme të shumta, nuk ka mundësi të jep mendime të shëndosha e të drejta.

5. Të mos ketë ndonjë interes apo inferioritet ndaj gjësë për të cilën bëhet konsultimi. Nëse gjëja për të cilën dëshiron të konsultohesh lidhet drejt për drejt me konsultuesin, atëherë mos e konsulto atë, sepse nëse ai ka ndonjë interes, ka mundësi të të jep mendim pozitiv menjëherë për atë çështje, por nëse ka ndonjë inferioritet ndaj saj, ka mundësi të të jep mendim negativ nxit kah ajo.. Ashtu që, nëse mendimi përzihet me njërin nga këto, nuk mund të jetë i drejtë më.

Ajete lidhur me konsultimin:

1. "Nga mëshira që të dhuroi Allahu, ti ishe i butë ndaj atyre, e sikur të ishe i vrazhdë e zemërfortë, ata do shkapërdheshin prej teje, andaj ti fali ata dhe kërko ndjesë për ta, e konsultohu me ta në të

gjitha çështjet, e kur të vendosësh, atëherë mbështetu në Allahun, se Allahu i do ata që mbështeten tek Ai". Në këtë ajet shohim se si Allahu, subhanehu ue teala, e urdhëron të dërguarin e Tij që vazhdimisht të konsultohet me shokët e tij. Jo pse ka pasur nevojë për konsultim, por, për t'i mësuar myslimanët se konsultimi është cilësi e pandarë e besimtarit. Këtë e vërteton edhe fjala e Hasan Basriut dhe Dahakut, të cilët kanë thënë: "Allahu, subhanehu ue teala, nuk e ka urdhëruar Resulullahun, salallahu alejhi ue selem, për konsultim për shkak se ka pasur ndonjë nevojë. Jo, Ai e ka urdhëruar që myslimanëve t'ua mësojë se konsultimi është mirësi dhe umeti duhet ta praktikojë atë".

2. "Çka u është dhënë nga ndonjë send, ajo është kënaqësi në këtë botë, e ajo që është tek Allahu është shumë më e mirë dhe e përjetshme, por për ata që besuan dhe që vetëm Zotit të tyre i mbështeten. Dhe ata që iu shmangën mëkateve të mëdha e të shëmtuara, dhe kur hidhërohen, ata falin, dhe ata që i përgjigjen thirrjes së Zotit të tyre dhe e falin namazin rregullisht dhe ata që konsultohen mes vete, e nga ajo që Ne ua japim ata e shpërndajnë, edhe ata që kur i godet e padrejta, i kundërvihen". Këtu mësojmë se cilësitë më të theksuara të besimtarit, dhe vërejmë se ndër ato cilësi ka pozitë të veçantë edhe konsultimi.

Hadithe lidhur me konsultimin:

1. Ishte njëri prej shokëve të Resulullahut, salallahu alejhi ue selem, i cili quhej Xhulejbib, askush nuk e donte dhe nuk e martonte. Kështu që, Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, njërit prej ensarëve i tha: Martoma bijën tënde! Tha: Po, o i dërguar i Allahut, bile edhe kënaqësinë time.

- Nuk e dua për vete.

- Po për kë?

- Për Xhulejbibin.

- Duhet ta konsultoj nënën e saj. Shkoi te gruaja e tij dhe i tha se i dërguari e kërkoi bijën e tyre. Ajo tha: Po, bile edhe kënaqësinë time.

- Mirëpo, ai nuk e dëshiron për vete, por për Xhulejbibin!

- Xhulejbibin, çka Xhulejbibin, çfarë Xhulejbibi, jo jo, asnjëherë jo vallahi, mos e marto. Kur deshi babai të shkojë për ta lajmëruar Resulullahun, salallahu alejhi ue selem, vajza tha: Kush ka kërkuar fejesë? E ëma i tregoi dhe vajza tha: Dëshironi të refuzoni ndërmjetësimin e Resulullahut, salallahu alejhi ue selem? Më martoni, sepse ai nuk ma do të keqen.

Shkoi babai i saj dhe e lajmëroi Resulullahun, salallahu alejhi ue selem, i cili menjëherë e martoi me Xhulejbibin.

Pas kësaj Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, doli në një betejë, e pas betejës pyeti: A mungon ndonjëri? Thanë: Filani e filani dhe askush tjetër.

- Por, mua më mungon Xhulejbibi, kërkoni ku është? E kërkuan dhe e gjetën në mesin e shtatë vetëve, të cilët i kishte vlarë e pastaj e kishin vlarë atë. E lajmëruan Resulullahun, salallahu alejhi ue selem, për këtë, e kur shkoi aty tha: "I ka vlarë shtatë vetë dhe e kanë vlarë, ky është nga unë dhe unë jam prej tij, ky është nga unë dhe unë jam prej tij", ndërsa për gruan e tij u lutë: "O Zot, ia shto mirësitë asaj shumë, e mos e bë jetën e saj të rëndë". (sipas kuptimit dhe shkurtimisht, transmeton Ahmedi, ndërsa pjesa e rëndësishme gjendet edhe në Muslim).

2. Ebu Hurejre transmeton se Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ka thënë: "Nga beqarja kërkohet leje, ndërsa e veja (apo e ndara) konsultohet", thanë: O i

dërguar, beqarja turpërohet. Tha: "Heshtja është pëlqim." (Ahmedi, sahih sipas Ahmed Shakirit) Ky hadith njëkohësisht është përgjigje për ata që thonë se gruaja në Islam është e shtypur dhe kinse mendimi i saj nuk ka vlerë, por edhe për ata baballarë të cilët nuk respektojnë dëshirën e vajzës se me kë do të martohet.

3. Muavije ibën Xhahime rrëfen se Xhahime kishte shkuar te Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, dhe i kishte thënë: O i dërguar i Allahut, dëshiroj të dalë në betejë dhe erdha të konsultohem me ty. Tha: A ke nënë?

- Po.

- Qëndro me të, sepse xheneti është te këmba e saj.

4. Ibën Omeri rrëfen se Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ditën e Bedrit, lidhur me robërit e konsultoi Ebu Bekrin, i cili tha: Ata janë populli dhe familja yt, liroji. Pastaj e konsultoi Omerin, i cili tha: Vriti të gjithë. Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, filloi të kujtonte dhe më shumë i pëlqente mendimi i Ebu Bekrit, por edhe shumë tjerë mendonin ashtu, derisa Allahu, e zbriti ajetin: "Për asnjë pejgamber nuk është me vend të ketë robër derisa ta vret armikun mirë, në tokë. Ju keni për qëllim përjetimet e kësaj bote, ndërsa Allahu dëshiron për ju Ahiretin. Allahu mbizotëron çdo gjë, dhe është i Urtë. Po të mos ishte dispozita e hershme e caktuar prej Allahut, juve do t'ju kishte goditur një dënim i madh për atë që e vendosët. Pra, hani atë që e fituat me luftë, si të lejuar dhe të mirë, përmbajuni dispozitave të Allahut se Allahu është Ai që falë dhe që mëshiron".

Pas kësaj, Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, e takoi Omerin dhe i tha: "Gati se do të na godiste bela, po të kundërshtonim mendimin tënd". (Hakimi e ka vlerësuar

sahih, në këtë e ka pëlqyer Dhehebiu, si dhe Muslimi transmeton ngjashëm).

5. Ebu Hurejre transmeton se Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ka thënë: "Konsultuesi (këshilltari) është në besë". (Tirmidhiu, Ebu Davudi, Albani thotë se është sahih) Kuptimi i këtij hadithi është se, nëse dikush vjen dhe kërkon nga ti këshillë e konsultim, ai ka besë në ty dhe t'i shpalllos edhe gjërat më private. Për këtë shkak ti duhet të qëndrosh besnik në bisedën që ke bërë me të e assesi ta tradhtosh.

6. Ebu Hurejre transmeton se Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ka thënë: "Kush thotë diçka në emër timin që nuk e kam thënë, le ta përgatit vendin për në zjarr. Kush konsultohet prej vëllait të tij mysliman, dhe ky e udhëzon pa pjekuri, kjo është tradhti...". (Ahmedi, sahih e vlerëson Ahmed Shakiri dhe Hakimi e vlerëson sahih, e në këtë e pëlqeu Dhehebiu) Nëse nuk ke njohuri lidhur me problemin për të cilin kërkohet mendim nga ti, është e kërkuar që mos të flasësh sepse ashtu bie në tradhti, gjë të cilën myslimani nuk e bën.

Fjalë të dijetarëve rreth konsultimit:

1. Mejmun ibën Mehrani ka thënë: Ebu Bekri ishte njeri i cili, kur i paraqitej ndonjë çështje shikonte në librin e Allahut, nëse aty gjente përgjigje ashtu edhe vepronte, e nëse përgjigjen e gjente në sunet ashtu edhe vepronte, e nëse kjo nuk i mundësohej, atëherë i thërriste më të madhët e myslimanëve dhe dijetarët e u konsultonte me ta.

2. Omer ibën Hattabi ka thënë: "Njerëzit janë tre lloj: njeri që i paraqiten probleme dhe i zgjidh vetë, njeri i cili konsultohet për aso çështje dhe vepron ashtu si e udhëzojnë të mençurit, dhe njeri i dyshimtë dhe i prishur, i cili nuk dëgjon udhëzimet e as udhëzuesit". Dallimi mes llojit të parë dhe llojit të tretë është në atë se ai i llojit të

parë nuk është në dyshim dhe ka aftësi për t'i zgjidhur ato, ndërsa i treti është i dyshimtë por edhe i prishur sepse nuk dëshiron të merr mendimin e të tjerëve. Më i udhëzuari është lloji i dytë i cili konsultohet dhe vepron si është më mirë.

3. Aliju radijallahu anhu, ka thënë: "Sa ndihmë e mirë është konsultimi, dhe sa fuqi e keqe është diktatura".

4. Omer ibën Abdulazizi ka thënë: "Konsultimi dhe debati vërtetë janë dyer të mëshirës dhe bereqetit, me ndihmën e tyre mendimi nuk është i gabuar e as guximi i dobësuar". Kur bëj ndonjë hap, për të cilin kam konsultuar njerëz kompetent shumë jam i guximshëm dhe nuk kam frikë se kam gabuar.

5. Ma'dan ibën Ebi Talha rrëfen se Omeri, radijallahu anhu, në një hutbe, pasi përmendi Resulullahun, salallahu alejhi ue selem, e po ashtu edhe Ebu Bekrin, tha: "Kam parë ëndërr se një gjel më kafshoi tri herë, unë e kuptoj se më është afruar vdekja. Disa po më sugjerojnë ta emërtoj halifin, por, unë jam i sigurt se Allahu, subhanehu ue teala, nuk e humbë këtë fe dhe këtë hilafet dhe as atë, të cilën e solli nëpërmjet të dërguarit të Tij, salallahu alejhi ue selem. Sidoqoftë, nëse më ndodh diçka, hilafeti mbetet në konsultim të këtyre gjashtë vetëve, nga të cilët Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, u nda i kënaqur. Po ashtu, e di se ka njerëz të cilët e kundërshtojnë këtë, unë kam luftuar me ata derisa e kanë pranuar Islamin. Nëse bëjnë diç të tillë ata janë armiq të Allahut, kafira dhe të humbur...". (Muslimi 567). Pra, njëra nga metodat e zgjedhjes së halifit qenka edhe konsultimi mes njerëzve kompetent.

6. Hasan Basriu ka thënë: "Pasha Allahun, s'ka njerëz që konsultohen e të mos

udhëzohen në më të mirën që ekziston", pas kësaj lexoi ajetin: - çështja mes tyre është konsultim.

7. Dikush ka thënë: "Kujt mashtrohet me mendjen e tij, nuk konsultohet, dhe kush është diktator me mendjen e tij çdoherë është larg të qëlluarës".

9. Dikush ka thënë: "Konsultohu me atë që ka përvojë, sepse ai të jep ide që i ka paguar shumë shtrenjtë, ndërsa ty t'i jep falas".

Dobi nga konsultimi:

1. Konsultimi është nga shtyllat kryesore të qeverisjes në Islam.

2. Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, konsultohet me shokët e tij që t'ua disponojë zemrat dhe t'i inkurajojë për të vazhduar në përhapjen e Islamit dhe në thirrjen kah Allahu, subhanehu ue teala.

3. Allahu i ka lëvdur ata që zgjedhën rrugën e konsultimit.

4. Konsultimi te njerëzit ngjallë dashurinë për t'i ndihmuar kompetentëve dhe i inkurajon në bartjen e përgjegjësisë të tyre.

5. Konsultimi, të cilin e pretendojnë demokratët nuk është i drejtë, sepse ata marrin mendimin e shumicës, çfarëdo qoftë ai. Ndërsa, në Islam merret vetëm mendimi i atyre që kanë përvojë, dije dhe takvallëk. Po ashtu, konsultimi i grupit të ashtuquajtur "xhematu teblig" është i tepruar, sepse kemi parë se ata konsultohen për çdo gjë, qoftë e madhe apo e vogël, qoftë me rëndësi apo jo.

6. Konsultimi duhet të praktikohet që nga udhëheqja e shtetit e deri në udhëheqjen e familjes.

7. Në çështjet e prera me ligjin e Allahut nuk ka konsultim.

8. Kur dikush konsultohet me ty, udhëzoje dhe këshilloje sinqerisht në atë që di dhe ke përvojë.

Omer Berisha

Pse duhet ta studiojmë hadithin edhe njëherë?

Pse ne duhet të shqetësohemi për vërtetimin e literaturës së hadithit duke parë faktin se ne kemi koleksionet e pacënuara të traditës së saktë të Dërguarit të Allahut, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, Sahih Buhari dhe Sahih Muslimi, midis të tjerëve? Po, për shkak sulmeve të reja dhe dëmtuese kundër islamit nga armiqtë dhe kritikët e tij, duke i shtuar kësaj përpjekjet e fuqive botërore për të rishkruar islamin në përputhje me interesat e tyre, është themelore që besimtarët musliman, të cilët e duan Allahun dhe Fenë e Tij, të përvjelin krahët në ndihmë të tyre. Disa nga sulmet helmuese kundër fesë së Allahut kanë qenë të përqendruar në çështjen e vërtetësimin e Sunnetit të dërguarit të Allahut, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, i cili është ruajtur në formën e hadithit (transmetimit).

Pse sulmohet hadithi?

Ka një arsye pse literatura e hadithit shpesh sulmohet nga të dyja palët armiqtë e islamit dhe gjithashtu ata muslimanë që janë të ndikuar nga idetë e tyre dhe janë duke u përpjekur për ta ri-interpretuar islamin për t'ju përshtatur vizionit të tyre. Të sfidosh monoteizmin e pastër islam dhe thirrjen e të pafuzueshme ndaj natyrës njerëzore është një çështje e humbur dhe armiqtë e islamit e dinë mirë këtë. Të sfidosh autenticitetin e Librit të Fundit të Allahut, Kur'anin, është gjithashtu e pashpresë për çdo njeri të arsyeshëm, megjithëse ka patur përpjekje nga disa armiq të dëshpëruar. E vetmja alternativë e mbetur është ri-interpretimi i mesazhit të Allahut, duke i shtrembëruar fjalët e tij dhe kuptimet e tij. Kjo mund të bëhet e

mundshme veçanërisht nëse Kur'ani është i reduktuar në një zbrazëti, duke u sulmuar dhe duke bërë të dyshimtë tërë korpusin (koleksionet) e hadithit që na tregojna ne, sesi, vargje të ndryshme kur'anore u shpallën. Sigurisht, Kur'ani tregon qartësisht nevojën që ne duhet të ndjekim legjislacionin shtesë dhe të pavarur dhe mësimet e të dërguarit të Allahut, sal-lallahu alejhi ve sel-lem.

Nëse ju nuk i lidhni fjalët e Kur'anit me të dërguarin e besueshëm, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, nga shembulli dhe shpjegimet e tij, atëherë një milion interpretime për çdo varg do të dilnin. Secila fjalë do të kishte të njëjtin numër kuptimesh.

Pa udhëzimin e sunnetit autetik, vargjet kur'anore nuk janë më të vërteta, të gjalla dhe fjalë konkrete sikurse ishin kuptuar, aplikuar dhe shpjeguar nga një qenie e vërtetë njerëzore, e njohur për ne përmes historisë së dokumentuar në mënyrë të pasur, dhe që ishte kuptuar korrektësisht nga një komunitet i tërë, një komunitet, që, si shenjë e aprovimit dhe bekimit të Allahut u bë civilizimi dhe fuqia më e madhe në botë. Ndryshe nga kjo ata do të bëhen si aluzione enigmatike që secili do t'i marrë me hamendje. Me fjalët të tjera, ata do të bëheshin sikur tani fjalët e Biblës dhe librave të tjerë që kanë humbur ose janë ndrrshuar.

Ngritja e diplomimit përëndimorë të islamit dhe implikimeve të tij

Për dy shekujt e fundit, ndërsa mendjet më të mira dhe më të dedikuara midis muslimanëve kanë qenë të zënë duke mësuar inxhinierinë dhe mjekësinë në

Perëndim, me mijëra dijetarë perëndimorë janë angazhuar në studimin, vlerësimin, riinterpretimin dhe hetimin e tërë koleksioneve të shkencave islame. Jo të gjithë dijetarët jo-muslimanë perëndimorë janë treguar mizor ndaj islamit dhe një numër i mirë studimesh që kanë dalur nga universitetet perëndimore i fton muslimanët të mendojnë shumë se çfarë kanë neglizhuar dhe çfarë ata kanë, tani, kanë harruar. Megjithatë, pa u habitur pjesa më e madhe e këtyre studimeve ka shërbyer për shpjegimin e besimit islam.

Vijon një histori e shkurtër. Që nga shekulli i 19-të, ashtu si bota muslimane përballë me modernitetin perëndimor dhe si dijetarët perëndimorë filluan të kritikojnë burimet e studimeve islame të bazuar mbi metodat e studimeve tekstuale (fililogjike) që ata kishin zhvilluar në studimet e tyre biblike, pyetje u ngritën ndaj autenticitetit të burimeve islame, Kur'anit dhe literaturës së hadithit. Këto dijetarë perëndimorë të islamit, u quajtën orientalist, të cilët ishin të influencuar nga hapësira e Europës së laizuar ku feja ishte duke u arratisur nga sfera intelektuale dhe publike dhe tekstet fetare për herë të parë të historisë së krishterë po studjoheshin në mënyrë kritike dhe historike. Këto filozofë gjetën shumë fakte një ndër to ishte edhe kjo se tekstet biblike ishin shkruajtur pak shekuj pasi që ngjarjet kishin ndodhur dhe ishin të ndryshuara nga politika dhe të tjera konsiderata që i rrethonin shkrimtarët.

Këto studime biblike shkatërruan thirrjet e kishë së krishterë për të gjitha qëllimet praktike, kështu që krishtërimi u bë një fe e njerëzve të zakonshëm ose atyre që mund të kishin besim përkundër të gjitha fakteve. Nuk mund të jetë më një besim i arsyeshëm ose i historisë prapa kësaj.

...Shumë përpjekje janë bërë për të diskredituar tekstet islame, megjithatë, kanë qenë pa efekt, disa herë vetë të tjerë perëndimorë i kanë hedhur poshtë disa të njëjtë tilla.

Në ditët tona, debati kundër islamit është edhe një herë i ndezur fort po ashtu edhe përpjekjet për ta reformuar islamit në imazhin e feve të tjera perëndimore për të treguar që tekstet islame, veçanërisht ato të literaturës së hadithit, nuk janë autentike. Përgjigja muslimane? Është në pritje për disa reformatore ose disa mrekuilli që do t'i provojë botës dhe gjeneratave të tjera muslimane që propaganda është e pabazë, e fabrikuar dhe jo e saktë. Ndërsa ka patur disa dijetarë të cilët i janë përgjigjur këtyre kritikave moderne, një shembull i shkëlqyeshëm është vepra e Dr. Muhammed Hamidullah-ut mbi Sahifen e el-Hammam.

Studimet e hadithit, një sfidë intelektuale për ummetin musliman sot

Hadithi është pa dyshim i vetmi mjet nga i cili mund të njohim sunnetin, traditën profetike, dhe si rrjedhim kuptimin e plotë të Kur'anit në një kontekst të pastër. Por meqenëse literatura e hadithit nuk është si ajo e Kur'anit, nuk është e shkruar vetëm në një libër, tekst kompakt, por një sasi literature e mbledhur nga gjeneratat e mëparshme, autenticiteti dhe organizimi kanë qenë një sfidë e madhe. Kjo sfidë, megjithatë, ishte marrë nga dijetarët e mëdhenj të islamit, të cilët bënë disa përpjekje shumë të mrekullueshme për të mbrojtur dhe ruajtur çdo gjë që Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem ka thënë apo ka bërë.

Ai fakt që disa njerëz u përpoqën të fabrikonin hadithin tregon që hadithi dukej

shumë influencues dhe autoritativ, askush nuk fallsifikon paranë që nuk ka vlerë. Të gjitha studimet e historisë islame, madje edhe ato më cinike dhe kritike të dijetarëve jomuslimanë kanë treguar që mësimi, dhënia mësim dhe ruajtja e hadithit ishte fokusi më i madh i dijetarëve muslimanë gjatë shekujve të parë të islamit. Për shkak se hadithet e Pejgamberit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, kishin shumë vlerë në atë kohë, gënjeshtarët dhe njerëzit e prishur ashtu siç kanë ekzistuar në çdo shoqëri, fabrikuan hadithet në mënyrë që të kryenin punët e tyre. Historia është dëshmitare në faktin se selefët të cilët u zhgjedhën nga Allahu të bëheshin recipientët e mesazhit të Tij final, nuk e neglizhuan obligimin e tyre për të ruajtur sunnetin, përpjekje kolosale nga dijetarët dhe liderët janë bërë për t'i rezistuar dhe për të asgjësuar fallsifikimin e hadithit. Mijëra dhe mijëra dijetarë filluan të studjonin, memorizonin, saktesonin dhe të ruanin literaturën e hadithit.

Çfarë ka ndodhur me diplomimin tradicional të hadithit?

Është ende rreth e rrotull, janë shumë dijetarë të cilët janë kanë kushtuar jetën e tyre memorizimit, dallimit dhe vlerësimit të hadithit. Megjithatë, për opinionin tim të thjeshtë pasi kam parë studimet e të dyja palëve edhe të muslimanëve edhe ato të jomuslimanëve, unë them që ka shumë që nuk është bërë dhe shumë që mund të bëhet pa një ringjallje serioze të shkencave dhe metodologjisë së hadithit. Kërkimet rigoroze historike madje kanë nxjerrur nga toka dorëshkrime të vjetëra si ai që është përdorur nga Buhari dhe Muslimi, unë e kam fjalën për koleksionin e një qind e katërdhjetë haditheve të Ebu Hurejras që i

është diktuar nxënësit të tij, Hamam Ibën Mun-nebih. Të gjitha këto hadithe janë gjenden ose tek Buhari ose tek Muslimi, e cila është një tribut i saktësisë dhe vërtetësisë së këtyre dy koleksioneve. Më tepër nga këto zbulime është e mundshme dhe duhet të punohet më shumë nga historianët muslimanë.

Ngjashëm më këtë, ka shumë dijetarë të sotëm, tradicional dhe modern, të cilët nuk dinë për kontekstin, kuptimin dhe autenticitetin e shumë haditheve. Për shembull, një sasi shumë e madhe pune është ende për tu bërë në kuptimin e e kontekstit të këtyre haditheve, si rezultat për të zgjidhur konfliktet dhe kundërshtimet rreth kuptimit dhe autenticitetit të tyre.

Çfarë mund të bëjmë ne muslimanët e zakonshëm?

Për muslimanët e zakonshëm, nuk është më e mundshme për të kthyer më një sy mënjane ndaj kësaj sfide sepse kjo nuk është më ndonjë luftë në akademi, nga orientalistët e cila është asgjësuar tashmë nga islami dhe muslimanët. Ndërsa është një luftë e vërtetë. Shumë e shumë të rinj musliman në perëndim por edhe në tërë botën janë duke lexuar, mësuar, diskutuar dhe duke i bërë të brendshme këto sulme ndaj islamit dhe skepticizmin ndaj burimeve autentike. Pyetjet e ngritura nga skeptikët, nga antipatia apo nga apatia, janë duke u bërë armë politike në disa duar dhe mjete përfitimi tek disa të tjerë. Armata me pseudo-muslimanë dhe pseudo-dijetarë dhe ekspert janë përzier dhe është bërë një luftë tepër e vështirë, për muslimanët ashtu edhe jo muslimanët, të mësojnë se cilat janë mësimet e vërteta të islamit.

Çfarë ne muslimanët e zakonshëm duhet

të bëjmë për këtë? A kërkon që diplomimi mbi hadithin kërkon një studim për tërë jetën? Jo, aspak. Kërkon jo një jetë por shumë jetëgjatësi. Dhe kjo është pse ne kemi nevojë që që të gjithë muslimanët e zakonshëm të shqetësohen për të këtë gjë. Me të vërtetë, ne kemi nevojë për devotshmërinë dhe rígorozitetin e ez-Zuhrit, esh-Shejbas dhe Imam Ibën Hanbelit dhe preçizionin e el-Buharit dhe Muslimit në shkençat e hadithit. Por suksesi dhe arritjet mund të fillojnë me muslimanët e zakonshëm, nuk ka priftërinj në islam.

Historia islame që para pak kohësh e tregova në sfidën, gjithashtu na jep shpresë. Ashtu si historiani i famshëm indian Ebul Hasan Ali en-Nedvi ka thënë, Allahu gjithmonë ka ngritur midis muslimanëve ata të cilët kanë mbrojtur islamin kundër armiqve dhe të cilët kanë ringjallur muslimanët nga gjumi i tyre". Në këtë kohë, detyra është me të vërtetë e madhe. Unë nuk mund ta theksoj në mënyrë të mjaftueshme që kjo punë duhet bërë nga muslimanët, besimtarë, të dedikuar dhe dijetarët

e shkëlqyer musliman duhet të përdorin të gjitha veglat historike dhe analistike më të mira. Asnjë shkencë nuk është tërësisht objektive por veçanërisht interpretimi dhe kritimi historik është i lidhur historikisht me pikëpamjet dhe besimet e dikujt. Kështu gjëra si interpretimi i Kur'anit dhe hadithit ose kritikimi i tyre historik kurrë nuk mund të jetë korrekt nëse bëhet nga jomuslimanë ose nga musliman të papërkushtuar. Dija dhe frymëzimi janë prej Allahut, si janë argumentat dhe jo argumentat rreth interpretimit dhe autenticitetit dhe kështu besimi dhe devotshmëria e dijetarit janë kritik ose kredibiliteti i tij ose i saj. Muslimanët duhet të rishikojnë me dritën e metodave moderne që ata kanë krijuar, kritikimin, saktësimin dhe interpretimin e transmetimeve.

Qëllimi im por shkrimin e këtij artikulli do të arrihet nëse madje edhe një baba, ose nënë vendos që pasi e lexon këtë ta nxit fëmijë, djalë apo vajzë e saj të shkëlqyer për studimin e hadithit të Pejgamberit të fundit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem.

Uvejmir Anxhum
Përktheu: Ammar Ardit Kraja

E vërteta, morali dhe bukuria

Të dashur vëllezër e motra! Islami është në thelb besimi i të vërtetës, moralit dhe së bukurës. Në kontrast me besimet dhe ideologjitë e tjera (të cilat mund të përfshijnë disa aspekte nga këto parime), në Islam ato gjenden në harmoni e barazpeshë të plotë me njëra-tjetrën.

Allahu në Kuran shprehët: „Feja e pranueshme tek Allahu është islami ...“ (Kurani fisnik 3:19)

O muslimanë, shprehës të së vërtetës! Për studiuesit e problematikës së feve nuk

është e vështirë të hulumtojnë nëpër manuale apo shkrime të ndryshme, një seri përshkrimesh plot stil, të cilat për fat të keq përmbajnë mesazhe mashtruese, propagandojnë pretendime të pamerituara, apo që nxisin përhapjen e intolerancës dhe së keqes ndaj ithtarëve të besimeve të tjera.

Në Islam nuk është kështu. Aty, parimet e së vërtetës, moralit dhe së bukurës bashkëveprojnë dhe mbështesin njëra-tjetrën në mënyrë që të përhapin mesazhin e Allahut tek njerëzimi.

Të dashur vëllezër e motra! Besimi na bën thirrje, që të njohim veç Një Krijues të Vetëm, i cili është Burimi i së vërtetës absolute, i moralit të kristaltë dhe bukurisë së pastër. Pejgamberi ynë i dashur, Muhamedi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, është mishërimi i së vërtetës dhe i ndershmerisë. Allahu i Gjithëpushtetshëm në Kuran i bën të ditur pejgamberit Muhamed, sal-lallahu alejhi ve sel-lem: „Vërtetë, ti (o Muhamed) je në një shkallë të lartë të moralit!“ (Kurani fisnik 68:4)

Bashkëshortja e pejgamberit, Aisha, paqja e Allahut qoftë me të, nëna e besimtarëve, na e përshkruan Pejgamberin kështu: „Kurani ishte thelbi i moralit të tij“. Imam Ahmedi na tregon se pejgamberi Muhamed, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ishte i ndershëm, korrekt, besnik, zemërgjerë, i mëshirshëm, i guximshëm, i durueshëm dhe i përkushtuar ndaj së vërtetës. Pejgamberi Muhamed, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ishte i bukur dhe fisnik me trup dhe shpirt, fjalët e tij të ëmbla ishin mjekim për shpirtin e besimtarëve. Ai ishte njeri që me ecjen, mënyrën e të shprehurit dhe sjelljen e tij, nxiste adhurim e respekt. Është detyrim për të gjithë ne, besimtarët, ta ndjekim pejgamberin në mesazhin dhe shembullin e tij.

„Ju e kishit shembullin më të lartë në të dërguarin e Allahut, kuptohet, ai që shpreson në shpërblimin e Allahut në botën tjetër, ai që atë shpresë e shoqëron duke e përmendur shumë shpesh Allahun. (Kurani fisnik 33:21)

Të dashur vëllezër e motra! Libri i Shenjtë i islamit, i shpallur nga Allahu, pejgamberit Muhamed, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, është Libri i së vërtetës, shpëtimit dhe jetës së qetë në planetin tonë. Kurani i udhëzon besimtarët të kryejnë vepra të mira, i nxit

ata të sillen mirë si dhe t'i shmangen së keqes. Besimit, që i mungon llogjika dhe e vërteta e patundur nuk mund të udhëheqë krijesat e afta për të llogjikuar. Përkundrazi, mund të shërbejë si shkak për një perceptim të vagët të egzistencës së Krijuesit dhe të çështjeve të lidhura me besimin. Nëse studiojmë përshkrimin e Shenjave të Qametit në Kuran, do të vërejmë se Libri i Shenjtë na shpjegon në mënyrë të mrekullueshme dhe prekëse urdhërat dhe udhëzimet e Krijuesit. Vargjet e mëposhtme Kuranore na qartësojnë mbi faktin se qëllimi i Kuranit është përhapja e së vërtetës mbi Zotin, botën, e mbi gjithçka që ka rëndësi për ne: „Ne me urtësi e zbritëm atë (Kuranin) dhe me urtësi është zbritur ...“ (Kurani fisnik 17:105)

„Ky është libri që nuk ka dyshim në të (sepse është prej Allahut) është udhëzues për ata që janë të devotshëm.“ (Kurani fisnik 2:2)

Vëllezër e motra paqedashës! Kurani nuk është i ngjashëm me librat e tjerë, për autenticitetin e të cilëve diskutohet gjatë, dhe për vërtetësinë e të cilëve ka dyshime të arsyeshme mbi karakterin e informatave që ato përmbajnë. Disa libra fetarë, të konsideruar aktualisht nga shumë vetë si Fjala e Zotit, përmbajnë histori jo të hijshme, të cilat në mënyrë të turpshme e imorale përshkruajnë histori të rreme mbi pejgamberët e Zotit që për ne myslimanët përbëjnë shembuj të moralit, besimit dhe sjelljes perfekte. Në mjaft prej teksteve të sipërpërmendura përmenden histori mbi krijimin e botës dhe evoluimit të jetës në të. Për fat të keq këto histori janë në kundërshtim të hapur me llogjikën e ftohtë dhe me shkencën. Me siguri dhe ndërgjegje mund të konstatojmë se këto tekste nuk plotësojnë kriteret e së vërtetës, moralit dhe stilit të

përsosur. Më fjalë të tjera, atyre u mungon tabani, i cili është pjesë e pandarë e çdo shpalljeje të Zotit të Mençur të gjithësisë.

Në Kuran thuhet: „(Kjo fé e jona është) Ngjyrosje e Allahut, e kush ngjyros (me fé) më mirë se Allahu. Ne vetëm atë e adhurojmë.“ (Kurani fisnik 2:138)

E vërteta, morali dhe bukuria gjenden në islam të lidhura ngushtë dhe në harmoni të plotë me njëra-tjetrën. Prandaj në Kuran gjejmë shpesh vargje që përshkruajnë njerin nga parimet e sipërpërmendur me ndihmën e dy të tjerave. Përshembull sjellja e hijshme karakterizohet si e bukur njëkohësisht.

„....Halli im është: durim I mirë. Allahu është nga I cili kërkohet ndihmë për këtë që përshkruani ju.“ (Kurani fisnik 12-18)

Islami u bën thirrje besimtarëve, që të kenë sensin e së bukurës dhe barazpeshës, të cilat mbizotërojnë edhe në natyrë. Kurani e përqendron vëmendjen tonë drejt vlerësimit dhe perceptimit të gjithë fenomeneve dhe llojeve të bukurisë, qoftë edhe tek gjërat praktike, të cilat janë pjesë e jetës sonë të përditshme dhe që shumica nuk i konsideron si objekt bukurie.

„Edhe kuajt (I krijoi), edhe mushkat edhe gomarët, për t'ju hipur atyre dhe si stoli, e ai krijon (për hipje) çka ju (tash) nuk e dini.“ (Kurani fisnik 16-8)

Qëndrimi ynë ndaj këtyre parimeve duhet të shfaqet edhe në kuadër të gjetjes së shoqes sonë të jetës. Islami i kushton një vëmendje të veçantë ndershmërisë dhe pamjes së duhur të jashtme të njeriut. Në një hadith përmenden disa veti të lavdëruara që duhet të ketë bashkëshortja: „Nëse bashkëshorti e vështron atë (shoqen), ajo i sjell atij kënaqësi. Nëse e urdhëron atë, ajo e dëgjon dhe nëse ai është larg (në udhë-

tim), ajo mbron veten dhe pasurinë e tij në mungesë të tij.“ Sunen Ibën Maxhe.

Siç e përmendëm, parimet e moralit, së vërtetës dhe së bukurës ndërthuren dhe bashkëveprojnë me njëra-tjetrën. Është fakt se morali dhe karakteri i moralshëm mund të bazohen vetëm në bazë të së vërtetës, e cila e ka prejardhjen nga Burimi, i cili ka njohuri të pakufizuara dhe që njëherë në mënyrë të përkryer sekretet e shpirtit njerëzor. Gjithashtu, e vërteta duhet të përhapet në mënyrë të pranueshme për shumicën e njerëzimit.

"A nuk e përfillin ata (me vëmendje) Kuranin? Sikur të ishte prej dikujt tjetër, përveç prej Allahut, do të gjenin në të shumë kundërtënie.“ (Kurani fisnik 4:82)

Të dashur vëllezër e motra! Kini parasysh se historitë Kuranore nuk janë të jashtëzakonshme vetëm në stil e përmbajtje, por sidomos në vërtetësinë e dëshmimeve mbi njerëzit dhe ngjarjet, të cilat kanë ndodhur realisht në kohë e hapësirë. Parimet morale, mençuria dhe mësimet e historive kuranore, janë për ne plot kuptim pasi nuk janë të trilluara: „Ne me të shpallur të këtij Kurani po të rrëfejmë ty (Muhamed) më të bukurin rrëfim, edhe pse para tij ishte nga të painformuarit.“ (Kurani fisnik 12: 3)

Prandaj, të dashur motra e vëllezër, duhet të njihemi me fenë tonë. Duhet të zbulojmë elementet e shprehjes së bukurisë dhe mençurisë së Krijuesit tonë në gjithçka që na rrethon. Duhet të kemi besim të fortë në atë se Zoti ynë është Një, se peygamberi ynë Muhamedi është shembulli i përkryerjes njerëzore dhe se libri ynë, Kurani, është dëshmi e së vërtetës prej fillimit deri në fund.

Allahu në Kuran thotë: „Feja e pranueshme tek Allahu është islami....“

Përgaditi: IslamOnweb.net

Gruaja dhe familja

Kush nderon femrën më shumë se feja islame?

Të hidhëruar dhe të prekur nga tendencat negative që po i shfaqin mediat nga vendi e bota për njollosjen e femrës muslimane dhe mbulesës Islame janë bërë tepër të padurueshme. Mirëpo sikur t'i kthehen vetës së tyre në vështrim dhe pastaj vlerave tona të larta morale dhe fetare, nuk do të lejonin që me këto dukuri të shëmtuara të trokasin edhe në portën tonë, dukuri të cilat bartin në vete vetëm injorancë dhe shpifje.

Është bërë e patjetrueshme nevoja që t'i hapim sytë mirë dhe t'i kundërshtojmë për gjërat që po hudhin mbi ne. Flitja e stërflitja që po bëhet për Islamin si fe në përgjithësi dhe femrën muslimane dhe mbulesën e saj në veçanti, thuajse në mënyrë kronologjike për këto ngjarje të përgatitura nga "specialistë" të laboratorëve të huaj me qëllim të vetëm-(shkatërrim të moralit dhe të identitetit) tempoja e të cilëve determinohet nga dashakeqët e islamit po rritet çdo ditë e më shumë.

Çdokush që së paku ka njohuri për historinë botërore në përgjithësi po edhe për ato religjiozet dhe që është i vetëdijshëm, nuk mundet që mos të pyes, sesi ka mundësi që Islami të nënçmoi femrën në ditët e sotme, kurse historia tregon qartë se Islami si Fe e nderoi atë me një nder dhe pozitë që s'ia ofroi askush asnjëherë?!

Është e vërtetë se diskriminimi i gruas ka ekzistuar dhe ekziston ende edhe sot, por jo tek muslimanët dhe besimi i mirëfilltë Islam. Ekziston tek praktika dekadente e disa muslimanëve.

Askush nuk e mohon atë se gruaja muslimane në një periudhë mjaftë të gjërë të dekadencës ka qenë pa të drejta dhe e lënë në një pozitë jo të përshtatëshme. Mirëpo fakti i pamohueshëm është që normat e Sheriatit Islam që kanë të bëjnë me gruan, në atë rast plotësisht janë keqpërdorur dhe në shfrytëzimin praktik plotësisht janë shtrembëruar. Sa që rregullat e mbulimit të gruas, egoizmi dhe vetvullneti mashkullor ashtu i ka shtrembëruar gjë që ky praktikim i gabueshëm i tyre ka sjellur një izolim të plotë të gruas dhe pasivizim në jetën publike.

Aktualitetet e përditëshme publike në media dhe shtyp për çështjen e emancipimit të gruas muslimane po përdëftohen me "fakte" se gruaja akoma në disa mjedise muslimane, është në një pozitë jo të barabartë, si dhe për të drejtat e saj duhet të luftoj.

Ska dyshim se femra muslimane në ditët e sotme gjithnjë bënë luftë me vetën e saj sesi ta largojë nga mendja dhe dëshira vetinë e kultivuar që nga koha e komunizmit tek ne, e që mjerisht ende po kultivohet për të pretenduar sesi të bëhet një femër perëndimore. Mirëpo, para se të flasim për të sotmën, t'i hedhim një vështrim të kaluarës për pozitën që i dha feja Islame e mirëfilltë dhe e denjë gruas.

Është fakt se e kaluara është mësim për të tashmën dhe synim për të ardhmën.

Për dallim nga gratë tjera në të gjithë popujt dhe te të gjitha besimet e tyre, gruaja muslimane gëzoj një status të lartë

dhe pozitë të madhe që i ofroi besimi Islam.

Në Fenë Islame përvec tjerash gruaja kishte të siguruara të gjitha nevojat e jetës së sajë. Ishte plotësishtë e liruar nga shpenzimet, sepse për të kujdesej burri i sajë dhe ajo gjithmonë gëzonte mbikëqyrjen e tij. Gjatë kohës sa ishte vajzë, kujdeseshin prindërit dhe ishte e sigurtë nga të gjitha anët, si motër kujdesej vëllau, ndërsa si nënë kujdesej i biri, kështu që s'kishte nevojë që për të të kujdesej ndonjë institucion, organizatë apo shoqatë që t'ia siguroi të drejtat e sajë, sepse të drejtat ia dha dhuratë Zoti i Lartësuar duke ia sqaruar në Kur'anin fisnik.

Gruaja muslimane në të kaluarën kishte një jetë të frytshme brenda kornizave të Islamit, ajo çdo hap që e bënte ishte e vetëdijshme, zhvillonte dhe jetonte një jetë të lumtur e komfore, barte një veshje me një elegancë të rrallë islame, posedonte dukshëm edukatën e të shprehurit, gëzonte respektin kulminant të ndërsjellë ndaj burrit dhe anasjelltas, kishte të drejtën e saj në çdo lëmi, madje edhe në çështje të trashëgimisë, konsultohej me burrin për gjëra të ndryshme, në mes burrit dhe gruas nuk ekzistonte ndonjë fanatizëm por për çdo gjë vendosnin bashkë.

Pra, nga kjo që e thamë, shihet se gruaja muslimane ka civilizimin e saj, ka traditën e saj, Andaj nuk është e nevojshme ta imitoj atë grua të Përëndimit, sepse në të kundërtën në radhë të parë do të shkatërroi vetë, familjën dhe do ta humbë vlerën e moralit në jetën e saj. Ndërsa nëse i hedhim një vështrim së tashmës së saj dhe asaj çfarë i ofrojnë mediat dhe shtypi cdo ditë, shohim një

rrugë e cila do ta shkatërroi atë në aspektin psikik po edhe fizik.

Është bërë rutinë kërkimi i të drejtave të saj në çdo institucion. Parulla e tyre është civilizimi i saj, barazia gjinore dhe njëjtësimi me gratë perëndimore.

Gruaja e sotme para vetës ka të hapura shumë rrugë dhe shumë planifikime, madje planifikon edhe planifikim familjar!

Ajo e bënë normale evitimin e shtatzënisë së "padëshiruar" e cila buron nga e ashtuquajtura bashkjetesë, pra shumë të thjeshtë dhe të pakonsideruar e bën vrasjen e fëmijëve në mitra, kurse ne si popull kurrë më shumë s'kemi patur nevojë për natalitet. Synon të bëhët një politikane dhe eprore në ushtri, gjëra të cilat kurrë njëher s'ka mundësi t'i realizojë ashtu siç kërkon detyra, përshkak gjendjeve të cilat ia sjellin ndryshimet fiziologjike në periudhën e ciklit menstrual, shtatzënisë dhe lehonisë, andaj si mundet t'i besohen detyra kaq të vështira ?!

Edhe pse i cekëm vetëm disa synime të gruas së sotme tek ne, e që sipas tyre nëse realizohen këto nene, kjo grua mund të quhet grua e civilizuar me një civilizim perëndimor. Ndërsa në perëndim deri më tani nuk ka dalë diçka që jep të dhëna kritereve që duhet t'i plotësojë femra e civilizuar. Prandaj këto janë disa përceptime të gabuara të cilat i shprehin tek ne, qoftë përmes mediave, apo shkrimeve të ndryshme apo edhe ndonjë organizatë e themeluar pas luftës për të drejta dhe barazi gjinore, me të cilat po shprehin një revoltë të paparashikuar kundër Islamit dhe femrave të mbuluara, kinse i janë thyer traditës dhe jetës konservatore të Lindjes.

Habia më e madhe na befason pikërishtë atëherë kur familje të mirëfillta

muslimane shqiptare, shtresa të ngritura intelektualësh që shquhen si elitë e lapsit dhe studiues e analistë të etapave historike në lëmi të ndryshme, u kundërvihen me të madhe vajzave të mbuluara, që sipas tyre “burgosen” nën petkun islam. Ata e shohin mbulesën islame si një dhunim të imazhit femëror në shoqëri, madje edhe si një pikë të zezë në “faqe të bardhë” të civilizimit e qytetimit evropian, e që disa prej tyre mundohen të

identifikohen si të krishterë. Athua vallë ata që i thonë këto fjalë dhe që e kundërshtojnë mbulesën Islame, sa e njohin besimin biblik !?

Është shumë e vërtetë se femra sipas mësimave të Kur'anit dhe porosive Profetike, është e detyruar të mbulohet dhe të mos ekspozohet në vende publike. Mirëpo edhe Librat e Shenjët ,Dhjata e Vjetër, Dhjata e re zbulimin e femrës e quajn turp dhe urdhërojnë mbulimin e tyre në kaptinat e tyre: Zanafilla-24/ 64-65,(Dhjata e Vjetër), Isaja :-3/16-17, (Dhjata e Re).

Pra, përkundër gjithë asaj padituri së së koncepteve të disave, se kinse gruaja është krijesë djallëzore vetëm për të këqija, gruaja muslimane zë vend të rëndësishëm dhe të veçantë në Islam. Është e respektuar lartë në legjislacion hyjnor dhe në fjalët profetike.

Aqë shumë e lartëson Islami femrën, sa që e veçon ndër kaptinat më të gjata në Kur'an dhe e emron me emrin En-Nisae (Kaptina për Gratë), ndërsa në kaptinat e mesme duke i përshkruar hollësisht të drejtat që i takojnë femrës e emron me emrin Et-Talak (Divorci). Jo vetëm kaq, por për t'u sqaruar edhe më tej pozita e saj e lartë, hasim edhe në thënjet (hadithet) e Muhammedit, sal-lall-llahu alejhi

ve sel-lem, ku bartin një fisnikri për femrën në Islam, saqë i Dërguari Muhammed, alejhisselam, edhe në momentin e fundit të jetës së tij porositi për faljen e namazit dhe sjelljen mirë me gratë” .

Tematika që ka të bëjë me nderin e gruas në Islam përmes Kur'anit dhe thënieve Profetike nga Muhammedi, alejhisselam, është shumë e gjerë dhe nuk përshkruhet me pakë fjalë e as me një shkrim. Kështu që për tu sqaruar do cekim një thënie: “Disa njerëz mendojnë se gruaja dhe burri janë krijuar si dy krijesa konkurren midis tyre, dhe harrojnë se në fakt ato janë krijesa të cilat plotësojnë njëra tjetrën”.

Është realitet që meshkujt për nga natyra janë më të fuqishëm sesa femrat, dhe kjo vlenë edhe për gjallesat tjera në kozmos, mirëpo është me rëndësi që ta kuptojmë realitetin se, mashkulli dhe femra janë dy krijesa të Zotit me gjini të kundërta, me ndryshime fiziologjike, por plotësisht të barabarta para detyrave dhe obligimeve të Zotit.

S'duhet haruar se Kur'ani ua zbardhi jetën dhe u ndriçoi rrugën duke ju ardhur në ndihmë të gjitha atyre grave të cilat vuanin nga padrejtësia gjinore, madje edhe për jetë. Ju erdhi të gjithave pa dallim race, ngjyre dhe feje dhe ua bëri të qartë të gjitha për barazi dhe drejtësi, dhe u tregoi që çdonjëri do të llogaritet për veprën që ka bërë, qoftë e madhe apo e vogël ajo vepër.

Ja vlenë të theksojmë se askund në literaturë Islame, duke filluar nga Kur'ani, hadithi i Muhammedit, alejhisselam, por edhe nëse hulumtojmë edhe nëpër të gjitha librat apo shkrimet e autorëve islam, nuk mund të gjejmë cenimin për të

drejtën e edukimit dhe arsimimit për femrën muslimane.

Duke u mbështetur dhe bazuar në përputhshmërinë e veprimit profetik të Muhamedit, alejhisselam, të gjithë dijetarët musliman, pa dallim gjinie, si citat të parë vëjnë fjalën hyjnore “Lexo, mëso, studio” dhe pastaj radhisin “Penën”.

Për të qenë edhe më e qartë, të lexuarit, të mësuarit, të studiuarit është kërkesë Hyjnore pa dallim gjinie, dhe për këtë arsye i lutemi Zotit me vetë fjalën e Tij: “...Zoti im, ma shto diturinë”. (Ta-ha:114).

Mandej ka thënë i Dërguari, alejhisselam: “Kërkimi i ditudinës është obligim për cdo besimtar dhe besimtare”. (Ibën Maxhe).

Dihet qartë se i padituri dhe e paditura nuk mundet të arrijë shkallën e mirëfilltë të besimit ndaj Zotit dhe nuk mundet të jenë pedagog në brezat pas tyre pa dije, Andaj këto arrihen jo ndryshe përveç se me mësim dhe studim.

Kështu që të drejtën e shkollimit të femrës e kanë nëpërkëmbur njerëzit që kanë qenë injorantë ndaj Kur'anit dhe hadithit të Muhamedit (alejhisselam) duke i dhënë përparësi fanatizmit dhe traditës së rrethit apo vendit dhe këtë pastaj ia mveshën islamit dhe muslimanëve.

Besimi Islam i jep të drejtë femrës edhe për punë, nëse ajo don të jetoj nga puna dhe djerësa e saj, nuk ia ndalonte, mirëpo mësimet dhe këshillat islame vënë disa kushte që do t'i ndihmonin femrës të jetë e suksesshme në punën dhe jetën e sajë, në mënyrë që të ketë kohë të mjaftueshme për të qenë një bashkëshorte dhe nënë e suksesshme.

Andaj duke patur parasyshë që besimi islam e vë në pozitën bazë familjen duke e konsideruar si institucion të shenjtë,

kurse shenjtërinë e saj ia jep nëna apo gruaja e denjë dhe e përkushtuar në kultivim të moralit në të, nga morali që posedon, në raste të tilla e lenë lirinë e saj që të dinë të zgjedhë.

Në shoqërinë Islame nuk ekziston asnjë pengesë që gruaja të studiojë e më pastaj të ushtrojë profesione si meshkujt, me kusht që ai profesion të mos jetë në kundërshtim me natyrën e saj.

Femra muslimane gëzon të drejtën absolute që të zgjedhë fatin e jetës së saj. Martesa e detyruar siç është praktikuar në të kaluarën dhe ndoshta praktikohet ende me ndonjë shoqëri e cila ende vuan nga petku i mbulimit të injorancës, është një shkelje e rëndë dhe flagrante e së drejtës së femrës për zgjidhje të burrit të saj të jetës, dhe një veprim i tillë është në kundërshtim me besimin Islam. Mund të cekim se Islami si Fe, të rinjëve të cilët duan të lidhin kurorë, ua tregon rrugën e cila është zyrtare dhe legjitime për një martesë të shëndoshë dhe të pastërt.

Besimi Islam jo vetëm me këto dhunti e nderon gruan, nder i bënë edhe me mbulimin e trupit të saj. Të shumta janë ajetet (versetet) Kur'anore të cilat urdhërojnë barazinë, drejtësinë dhe mbrojtjen ligjore të femrës.

Modestia në veshje dhe sjellje është rregull islam, të cilit duhet t'i përmbahen dy gjinitë. Në këtë sferë urdhërimi për mbulimin e femrës përbënë një nga mënyrat e ruajtjes dhe mbrojtjes së nderit dhe pozitës së saj.

Mbulimi i trupit është njëri prej faktorëve që eliminon dukuritë negative nga vetja e saj, pra mbulesa nuk është kufizim i të drejtave të femrës, por mbrojtje nga poshtrimi dhe nënçmimi që mund t'i bëhet. Andaj mbulesa është mënyra më e sigurtë

për ndërprerjen e të gjitha formave të lakuriqësisë.

Është e pa kapshme në mëndje që femra të mbuloj kokën kurse t'i lëjë të zbuluara këmbët, duart, barkun e që zbulimi i tyre nxitë në amoralitet me përplotë pasoja të tjera që i vijnë pas. Pra, mbulesa e kokës si nismë e mbulimit të pjesëve tjera të trupit është mbrojtje e femrës në këtë botën mashtruese e lajkatare, njëherit është mbrojtje edhe e vetë mashkullit për të mos rënë pre në gjërat e ndaluara.

Libri ynë i shenjtë Kur'ani na e sqaron këtë çështje më së miri nga cfardo sqarim tjetër për vlerën e mbulesës, dhe këtë e gjejmë në kaptinën Nur, ajetet: 30,31.

Për t'a përmbyllur këtë shkrim edhe pse ka shumë prej atyre, sikur thamë më lartë, që nuk e kuptojnë rëndësinë e mbulimit të femrës, dhe se argumenti ynë se mbulesa është mbrojtje dhe nderë për femrën për ta është pa bazë, sepse sipas tyre mjafton emancipimi për t'i evituar të ligat që mund ta godasin femrën, mirëpo në këtë rastë kisha dashtë që t'i krahasojmë dhe sqarojmë disa gjëra për ta qartësuar të vërtetën.

Ata thonë se edukimi civilizimi dhe vetëpërmbytja apo vetëkontrolli, të gjitha përmbledhën në fjalën emancipim si dhe janë mbrojtja më e mirë. Kurse ne ju themi atyre se, këto fjalë janë të ëmbëla dhe tingullojnë shumë bukura por janë të pa-

mjaftueshme! Nëse civilizimi qenka i mjaftueshëm si mbrojtje, atëherë pse femrat nuk guxojnë të lëvizin natën vetëm nëpër rrugë? Nëse edukimi që ata e mendojnë zgjidhje, pse atëherë në shumë vende të botës ekzistojnë kolegje për gjini të ndara? Nëse vetëkontrolli apo vetëpërmbytja qenka zgjidhje, atëherë përveç vendeve të ndryshme nëpër botë, edhe këtu tek ne nëpër vende të ndryshme të punës ka imoralitet e dhunime? Pse pra ky i ashtuquajtur i emancipim nuk po arrinë t'i emancipoi të degjeneruarit, të cilët i cenojnë të drejtën për të qenë të lira gratë dhe vajzat tona nëpër rrugë e vende të tjera?

Ndoshta do të na përgjigjet ndonjë duke na thënë se, ato janë vetë fajtores, sepse vetë po fillojnë të parat me lakuriqësinë e tyre. Si duket ky emancipim qenka plotësisht dështak në rastet e tilla. Pra, me fjalën emancipim kuptojmë ngritje kulturore, zhvillim të intelektit njerëzor, ngritje morale, edukative, por me këtë asesi nuk bën të kuptojmë degjenerimin, qoftë në dukje të parë, sjellje dhe në të folur nga cilado gjini. Një gjë duhet ta kemi shumë të qartë; nëse të rinjtë vazhdojnë me këto trende "emancipuese", atëherë femra do të jetë ajo që do ta paguaj çmimin më të shtrenjtë. Nuk do të jetë dorë që përkundë djepin e botës, por do të jetë bombë që sjellë shkatërrimin e botës.

Valbona Kelmendi

Mutarraf ibën Shih-hir

Imami shëmbëlltyrë. Quhet Mutarraf ibën Abdull-llah ibën Shih-hir ibën Auf ibën Ka'b ibën Jezid ibën El Harish ibën Amir i njohuri si Ebu Abdil-lah, ibën Shih-hir El Hareshi.

Është njëri prej muhadraminëve, atyre që kanë lindur në kohën kur i dërguari i All-llahut, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka qenë akoma i gjallë por me të cilin nuk janë takuar. Pati fatin të jetë prej gjeneratës e cila mësimet e fesë i mëson nga as'habët e ndershëm.

Nga plejada e mësuesve të tij do t'i përmendim:

Mësues kihste babain e vet, si dhe Aliun, Ammarin, Ebu Dherrin, Othmanin, Aishen, Mu'avinë, Imran ibën Husajnin, shokë të afërt të Resulullahut, All-llahu qoftë i kënaqur prej të gjithëve.

Lëvdatat e dijetarëve për imam Mutarrafin:

Ibën Sa'di: Ka transmetuar prej Ubejj ibën Ka'bit dhe ka qenë besnik në transmetimet e tij.

El Ixhli: Ka qenë transmetues i besueshëm dhe prej të rrallëve që shpëtuan nga sprova e ibën Esh'athit në Basra...

I besueshmi, që banoi Basra-në, prej tabi'inëve të mëdhenj, njeri i mirë.

Ibën Haxher: I besueshëm dhe njeri fisnik.

Fragmente nga jeta e tij:

Gjatë një udhëtimi natës, së bashku me një shokë fundi i shkopinje të tyre bënte dritë në errësirë e natës. Thanë: Po t'ua tregonim këtë shokëve tanë do të na konsideronin gënjeshtarë. Mutarraf tha:

Mohuesi i begatisë është gënjeshtari më i madh.

Gjatë një takimi me Aliun, radijall-llahu anhu, ai e pyeti: Çka të vonoi? Nëse të ka vonuar dashuria ndaj Othmanit dije se ai më tepër kujdesej për farefisën dhe ishte më i devotshmi prej neve.

Kur disa Havarixhë erdhën dhe e ftuan që t'u bashkëngjitet tha: Po t'i kisha dy shpirtra do t'ju bashkëngjitesha. Si garanci do ta kisha shpirtin e dytë nëse i pari do të shkatërrohej në lajthitjen e juaj.

Sulejman ibën Harb thoshte: Lutja e tij ishte e pranuar.

Enët e shtëpisë së tij së bashku me të e madhëronin All-llahun

Thoshte: Vlera e dijes është më e madhe se vlera e adhurimit. Të përmbyturit (الورع) është feja më e mirë.

Që natën ta kaloj në gjumë dhe pastaj të zgjohem i penduar është më e dashur për mua se sa ta kaloj natën në namaz dhe të zgjohem i mashtruar me adhurimin që e kam kryer.

Ditën e gjykimit për mua është më e lehtë pyetja: O Mutarraf pse nuk e bërë këtë punë se sa pyetja pse e bërë këtë (sepse sinjeriteti i plotë është i vështirë).

Po ta kisha zemrën nga ana e djathtë dhe të mirën nga ana e majtë nuk do të kisha mundësi të mirën ta fus në zemër, vet, pa ndihmën e All-llahut.

Askush nuk ka të drejtë të ngjitet mbi shkëmb dha pastaj të hidhet poshtë duke e mbytur vetën dhe pastaj të arsyetohet me caktimin e All-llahut, përkundrazi le të jetë i

kujdesshëm, le të angazhohet në të mira dhe le të ruhet sepse atij nuk do t'i ndodh përpos asaj të cilën ia ka caktuar All-llahu.

Lutej: O Zot nëse nuk je i kënaqur me neve, falna mëkatet sepse Zoti i fal mëkatet e robit të tij edhe atëherë kur nuk është i kënaqur me të.

Thoshte: Frika nga zjarri më pengon të mos e kërkoj xhenetin.

Një këshillë:

Kur të shtrihem në shtrat filloi të lexoj Kur'anin duke e krahasuar vetën me punët e banorëve të xhenetit, bindem se ata shumë kanë punuar dhe sa pak kam unë prej cilësive të tyre.: "Ata qenë të cilët pak flinin natën." "Dhe që për hir të Zotit të tyre natën e kalojnë duke i bërë sexhde dhe duke qëndruar në këmbë (falen)." "(A jobesimtari e ka gjendjen më të mirë) Apo ai që kohën e natës e kalon në adhurim, duke bërë sexhde, duke qëndruar në këmbë, i ruhet (dënimit të) botës tjetër dhe shpreson në mëshirën e Zotit të vet?"

Pastaj e krahasoj vetën time me punët e xhehenemlive: "Çka u solli juve në Sekar?"

Ata thonë: "Nuk kemi qenë prej atyre që faleshin (që bënin namaz). Nuk kemi qenë që ushqyenim të varfërit. Dhe kemi qenë që përziheshim me të tjerët në punë të kota. Dhe kemi qenë që nuk e besonim ditën e gjykimit. Derisa na erdhi e vërteta (vdekja)!" dhe e shoh se nuk jam prej mohuesve. Pastaj e lexoj ajetin: "Ka edhe të tjerë që i kanë pranuar mëkatet e veta: ata përzien vepra të mira, e edhe të tjera të këqija. Atyre do t'ua falë All-llahu, se Ai i falë atij që pendohet, e mëshiron atë që përmirësohet." dhe shpresoj të jam prej tyre.

O ju vëllezër angazhohuni në punë të mira, nëse na kaplon mëshira dhe falja e All-llahut do të jenë grada për neve në xhenet e nëse All-llahu nuk na mëshiron nuk do të jemi prej atyre që do të klithin aty: "O Zoti ynë, nxirrna e të bëjmë vepra të mira, e jo si ato që i bënim!". Do të themi kemi vepruar por veprat tona nuk na bënë dobi.

Shkroi: Mexhdi Arefat
Përktheu: Talha Kurtishi
Mexhdi Arefat,

Ibën Sab'in

Ibën Sab'ini (v. 669 /1270)

Ibën Sab'ini me origjinë nga Mursija (Marselle-Spanjë), si edhe Ibni Arabiu, lidhet me shkollën e itihaditëve (ittihadije), ithtarë të vahdeti vuxhud. Pasi që kishte kaluar nëpër Tunis, kishte shkuar për të jetuar në Mekë, pranë sherifit Ebu Numajj (1254 -1310). Pasardhës i Katade-s.

Gjykimi të cilin e paraqet Ibni Tejmije lidhur me shkollën itihadije në shumë prej

veprave të tij tregon ashpërsinë e kundërshtimit ndaj ideve të Ibni Sab'init në sunizëm. Teologu hanbelit (Ibni Tejmije) e sulmon sinkretizmin e dyshimtë të arsimimit të tij. Ibni Sab'ini, thekson Tejmije, anon nga shkolla e Ibni Rushdit, por gjithashtu shprehë respekt të madh ndaj Ibni Baxhës, ndërsa në mistikë ka huazuar shumë nga Ibni Arabiu, njëkohësisht shfaq rezerva ndaj tij si edhe ndaj mësuesëve të tjerë.

Më pas Ibni Tejmije tregon dhe akuzon synimet e thella të Ibni Sab'init: me të ardhur më Mekë, kishte për qëllim të bëhej profet; kështu tërhiqet në shpellën Hira, në të cilën Muhammedi e kishte pranuar shpalljen, dhe ia zinte për të madhe Profetit që kishte predikuar se pas tij më nuk do të ketë profetë të tjerë.

Më në fund Ibni Tejmije i vë në pikëpyetje edhe vetë pasojat e doktrinës së tij. Ithtar, si edhe Ibni Arabiu, i unitetit themelor të qenësisë (vahdet el-vuxhud), du-

ke i bashkuar në tërësi të pandashme, nga një anë, ekzistimin e domosdoshëm, të përhershëm dhe kreativ të Zotit, ndërsa nga ana tjetër, ekzistimin e mundshëm, jo të domosdoshëm dhe të krijuar të botës shqisore, Ibni Sab'ini, mendon Tejmije, nuk arrin të dallojë tek Zoti vullnetin e tij krijues (mashi'a) nga vullneti i tij normativ (irada), prandaj e dëmton vetë themelin e Ligjit, i cili para së gjithash mbështetet në urdhërin e Zotit (amr).

Henri Laoust Marrë nga: Les Schismes dans l'Islam

Përktheu: S.S.

Redaktura: R.R. (AlbIslam.Com)

Ibën Hummani

Kemaluddin Ibën Hummani (v. 861 h.)

Maturidizmi. Kjo shkollë që ka zëna fillën nga Ebu Mensur el-Maturidi, të cilën në kohën e Osmanlijeve zakonisht ia kundërvënin esharizmit, në kohën e Mamelukëve të parë, tek Kemaluddin ibni Hummani, hanefit me origjinë nga Sivasi (Turqi), ka gjetur teoricienin e talentuar i cili madje ishte kadi në Kairo dhe në Aleksandri. Ki-

tab el-musajara, shqyrtim i vogël nga teologjia dogmatike, në një sërë çështjesh është më konservative se shqyrtimet e mëvonshme esharite, dhe ka qenë në të ardhmen shpesh e cituar në maturidizëm. Në këtë vepër të vogël Ibën el-Hummani shpesh thirret në dijetarët hanefitë të Buharasë ose Samarkandit, për të cilët duket se nuk kanë qenë aspak të një mendimit, madje edhe në çështjet themelore.

Henri Laoust

Marrë nga: Les Schismes dans l'Islam

Përktheu: S.S.

Redaktura: R.R. (AlbIslam.Com) AlbIslam,

Abdullah El Ali El Mutavva

Bamirësi i njohur dhe pionieri i veprimtarisë islame të organizuar në Kuvajt, Abdullah El Mutavva, ka lindur në vitin 1926 G, në familje ku dominonte fryma fetare dhe kujdesi për edukatë të mirëfilltë islame në

pajtim me vlerat madhështore të dinit tonë. Në moshën katërmëdhjetë vjeçare filloi veprimtarinë e tij tregtare si mbikëqyrës i pasurisë familjare.

Shkollimin e vijoi në medresetë e njohura të Kuvajtit, në medresenë e Mulla Osmanit si dhe në medresetë Mubarekije dhe Ahmedije.

Ishte i njohur edhe me lidhjet e tij të forta me aktivistët myslimanë brenda dhe jashtë Kuvajtit në veçanti me lëvizjen "Ihvanul Muslimin".

Ishte organizator i ligjëratave dhe tribuneve dhe morri pjesë në botimin e revistës "El Irshad El Islami".

Ishte thirrës i palodhshëm, me përvojë të gjerë dhe të pasur në veprimtarinë thirrëse dhe humanitare.

Së bashku me vëllain Abdul Azizin është takuar me themeluesin e lëvizjes "Ihvanul Muslimin", Hasan El Bena-në gjatë Haxhit në vitin 1946 G. Pas ligjëratës në Medine prej El Bena-së pranuan dhurata librat "Hadaretul Arab" të autorit francez Gustav Le Bon në të cilën lavdëron qytetërimin islam, që i takoi vëllait dhe librin "Er Rihle El Hixhazije", në të cilin përshkruhet udhëtimi për në Haxh me fotografi të rralla që i takoi Abdullahut.

Me shkrim të dorës El Bena shkroi tekstin kushtues ku i nxit me kujdes ndaj vëllazërisë islam dhe ua përkujton këtë takim në tokën e dy xhamive të shenjtë.

Në vitin 1950 G morri pjesë në themelimin e "Xhem'ijetul Irshad El Islami" si formë e parë e veprimtarisë së organizuar islame që më vonë në fillim të dekadës së gjashtë të shekullit njëzet do të shëndrrohet në Lëvizje për reformë shoqërore "Xhem'ijetul Islah El Ixhtima'". Deri në vdekje ishte kryetar i përgjithshëm i kësaj lëvizjeje dhe i revistës së njohur "El Muxhtema".

Ishte personalitet i dalluar në veprimtarinë humanitare, në zyrën e tij pranonte nevojtarët dhe angazhohej për ndihmën e

tyre. Ishte i njohur me nofkën "babai i të varfërve dhe jetimëve".

Mikun e tij dijetarin Ahmed Kattanin e këshilloi me këto fjalë: O hoxhë kohën që ta ka dhënë All-llahu nuk është vetëm e jotja, ti ke obligime ndaj popullit mos i ndërpre lidhjet me popullin dhe vazhdimisht kontakto me ata që kërkojnë ndihmën tënde.

Kujdes të veçantë kishte ndaj namazit të sabahut në xhami për të cilin i zgjonte djemtë e tij dhe pas namazit në xhami qëndronte deri na kohën kur lindte dielli.

Në tubimin e martës në shtëpinë e tij tuboheshin dijetarët poetët, mendimtarët dhe çdonjëri jepte kontributin e tij. Shtatë ndërtesa që ishin pronë e tij i la vakëf për myslimanët e botës në Kuvajt dhe Egjipt.

Shoqata të cilën ai e kryeson kujdeset për 50 000 jetimë, ka ndërtuar shkolla, spitale, ambulanca, strehimore, furra dhe objekte nga të cilët përfitojnë shumë myslimanë të botës.

Nasir Es Sani' anëtar në parlamentin kuvajtian thotë: Do të jetë vështirë të gjejmë personalitet energjik si ishte rahmetliu. Gjurmët e tij gjenden në gjitha anët e botës Islame. Me interes të veçantë kujdesej për zhvillimin e veprimtarisë humanitare...

Xhemal Sultan: Për këtë bamirës do të lutën shumë njerëz anekënd botës. Modeli i punës humanitare që e themeloi ai është shembull i suksesit për shumë myslimanë. Transparenca dhe qartësia në punë janë tiparet e veprimtarisë së tij humanitare.

Me 03/09/2006 ndërroi jetë njeriu që tetëdhjetë vjet të jetës së tij ua kushtoj të varfurve dhe thirrjes islame. All-llahu e mëshiroftë. Amin

Përshtati: Talha Kurtishi/Burimi: alarabiya.net

Muaji Sha'ban

Kështu quhet muaji i tetë i vitit të hixhretit. Ky emërtim rrjedh nga folja "tesha'abe" d.m.th. ndahet, përhapet. Ka marrë këtë emër sepse arabët pas muajit të shenjtë Rexheb - ku lufta është e ndaluar - dilnin dhe shpërndaheshin në çdo anë për ndonjë ekspeditë, betejë apo luftë.

Vlera e agjërimit në këtë muaj

Në dy Sahihët transmetohet se Ajsheja, radijallahu anha, ka thënë: "Nuk e kam parë Resulullahun, salallahu alejhi ue selem, ta ketë plotësuar agjërimin e ndonjë muaji asnjëherë, përveç muajit Ramazan, dhe në asnjë muaj nuk e kam parë duke agjëruar më tepër sesa në muajin Sha'ban". (Buhariu 1969, Muslimi 1156). Nga ky hadith mësojmë se Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, krahas ditëve të hëna dhe të enjte, të cilat i agjëronte gati tërë vitin, në këtë muaj ka shtuar agjërimin, duke agjëruar edhe ditë tjera, bile në disa transmetime thuhet se gati e ka agjëruar tërë muajin Sha'ban. Krahas shpërblimit dhe dobive të shumta në këtë muaj është edhe dobia e përgatitjes për të agjëruar muajin e nëntë, mysafirin dashamirës, Ramazanin.

Agjërimi i ditës së mesme të këtij muaji

Ibën Maxhe në sunenin e tij transmeton nga Aliju radijallahu anhu, se Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ka thënë: "Kur të jetë nata e mesme e muajit Sha'ban, ngrihuni atë natë (për adhuring) dhe agjëroni atë ditë. Sepse, atë ditë kur të perëndojë dielli, Allahu zbret në qiellin e tokës dhe thotë: A

ka kush që kërkon falje, e Unë t'ia falë, a ka kush që kërkon furnizim e Unë ta furnizoj, a ka kush që është i sprovuar e Unë ta liroj, a ka kush kështu e kush ashtu derisa të dalë agimi". Dijetari shqiptar i shkencës së hadithit në këtë shekull thotë se ky hadith është shumë i dobët, gjegjësisht i trilluar. Kështu e kanë vlerësuar edhe dijetarë të mëhershëm sikurse Ibën Rexhebi, e po ashtu edhe Muhamed Rashid Rida, i cili thotë: E vërteta është se ky hadith është i trilluar.

Duke parë gjendjen e këtij hadithi themi se veçimi i ditës së mesme me agjërim nuk është prej sunetit, ngase dispozitat e sheriatit siç dihet mirëfilli, nuk vërtetohen me hadithe të dobëta e assesi me hadithe të trilluara. Kur themi se nuk është sunet, kemi për qëllim se veçimi i kësaj dite me agjërim është bidat, ngase agjërimi është adhuring, e adhuringet në Islam kanë kohën, mënyrën dhe sasinë e caktuar nga ana e Allahut, subhanehu ue teala. Pra, askush nuk ka të drejtë të bëjë veçimin e kësaj dite nga ditët tjera përpos nëse ka argument të vërtetë.

E njëjta vlen edhe për adhuringin në atë natë. Edhe pse, lidhur me adhuringin në atë natë ka më shumë hadithe, mirëpo të gjitha janë të dobëta ose të trilluara. Mos të ishte frika e zgjatjes së këtij teksti do t'i sillnim në detaje ato hadithe së bashku me përgjigjet e ulemave të hadithit.

Për agjërimin dhe adhuringin e kësaj dite do të thoshim këtë:

- Të agjërojnë këtë ditë apo të bëjnë ndonjë adhuring në këtë ashtu sikurse bën në çdo ditë tjetër në këtë muaj, pa bërë ndonjë

shtesë të veçantë për shkak të kësaj dite. Kjo nuk prishë asgjë, sepse nuk bie ndesh me asnjë ndalesë të fesë së Allahut, subhanehu ue teala.

- Të agjërojë vetëm këtë ditë, apo të ngrihet për adhurim vetëm në këtë natë nga i gjithë muaji Sha'ban, apo të paktën të besojë se në këtë natë shpërblimi është më i madh. Kjo është bidat, sepse nuk ka asnjë argument se Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ka vepruar në këtë mënyrë. Sikur kjo ditë apo kjo natë të kishte ndonjë veçanti, atë do na sqaronte kumtuesi i kësaj feje, Muhamedi, salallahu alejhi ue selem.

Në natën e mesme të muajit Sha'ban caktohet gjithçka do të ndodhë gjatë vitit!?

Shumë njerëz besojnë se të gjitha ngjarjet e vitit caktohen në këtë natë, e kjo nuk ka kurrfarë baze. Nata në të cilën ndodhë ky caktim është nata e kadrut. Allahu, subhanehu ue teala, thotë: "Ha, Mim. Pasha librin sqarues! Ne e zbritëm atë në një natë të bekuar (në natën e kadrut). Ne dëshiruar t'u tërheqim vërejtjen. Në atë (natë) caktohet çdo çështje në mënyrë të prerë. Urdhër i përcaktuar nga Vetë Ne. S'ka dyshim se Ne dërguam të dërguar." (Duhan 1-5). Pra, nata në të cilën është zbritur libri i Allahut është nata e kadrut dhe ajo gjendet në muajin Ramazan. Po ashtu Allahu thotë: "Muaji i Ramazanit, në të cilin u zbrit Kur'ani..." (Bekare 185). Andaj, kush beson se në natën e mesme të muajit Sha'ban ndodhë caktimi i ngjarjeve të vitit, ai ka kundërshtuar ajetet e qarta të Kur'anit dhe duhet të pendohet nga kjo.

Dispozita e agjërimi të një apo dy ditë para Ramazanit

Imam Buhariu përcjellë nga Ebu Hurejre se Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ka

thënë: "Assesi, të mos agjërojë askush një apo dy ditë para Ramazanit, përveç nëse dikush ka qenë duke agjëruar agjërimin e zakonshëm të tij".

Sipas argumenteve që i kemi në dispozicion agjërimi para muajit Ramazan i ka tre situata:

A) Të agjërojë me nijet që mos të gabojë fillimin e muajit Ramazan, kjo është haram, sepse agjërimi i Ramazanit duhet të fillojë me shikimin e hënës e jo para kohe.

B) Të agjërojë me nijet të zotimit, ose kompensimit, etj, kjo është e lejuar sipas shumicës së dijetarëve, dhe

C) Të agjërojë me nijet të agjëritit vullnetar, nëse e ka pasur traditë t'i agjërojë ato ditë, siç është e hënë dhe e enjte, atëherë i agjëron, përndryshe jo.

Nëse ndokush thotë: pse urrehet të agjërohet në ditët para muajit Ramazan, mund të themi, se kjo është kështu për shumë aspekte:

1- Për mos t'i shtuar muajit të Ramazanit ditë që nuk janë të tij. Për këtë shkak është i ndaluar edhe agjërimi i ditës së bajramit, që mos të bëjnë myslimanët siç kanë bërë pasuesit e librave, të cilët kanë shtuar sipas mendjes dhe epshit të tyre. Për këtë edhe ka ndaluar Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, agjërimin e ditës së dyshimtë.

2- Për të ndarë agjërimin vullnetar nga ai obligueshëm, edhe kjo është një gjë e ligjshme. Për këtë Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ka ndaluar ngjitjen e namazit të obligueshëm me atë vullnetar pa i ndarë ato me selam ose fjalë, sidomos sunetet para namazit të sabahut.

Disa hadithe të dobëta lidhur me këtë muaj

1. Hadithi në formë të lutjes: "O Zot ne beko në muajin rexheb dhe sha'ban dhe na

e mundëso ta arrijmë ramazanin". Të dobët e ka vlerësuar Buhariu, Neveviu Hejthemiu dhe Albani.

2. Hadithi "Epërsia e muajit Sha'ban është sikur epërsia ime ndaj pejgamberëve tjerë". Ibën Haxheri në librin "Tebjinul axheb" thotë se ky hadith është i trilluar.

3. Hadithi: "Në pesë net lutja nuk kthehet prapa: nata e parë e Rexhebit, nata e mesme e muajit Sha'ban, nata e xhumasë, nata e fitër bajramit dhe nata e kurban bajramit". Albani në "Silsile ehadithi daife" thotë se ky hadith është i trilluar.

4. Hadithi: "O Ali, natën e mesme të muajit Sha'ban, kush i falë 100 rekate me një mijë "Kul huvellahu ehad", Allahu do t'ia kryejë çdo nevojë në atë natë". Këtë hadith po ashtu dijetarët e hadithit e kanë vlerësuar të pabazë, sikurse Shevkani, Ebu Abdullah el-Axhluni, ez-Zerei etj.

5. Hadithi: "Sha'bani është muaji im". Shevkani dhe Albani e kanë vlerësuar të pabazë.

Të gjitha këto hadithe dhe shumë tjera të ngjashme që flasin për këtë muaj janë hadithe të trilluara dhe nuk lejohet të punojmë sipas tyre e as t'i besojmë si hadithe. Sado që trilluesit mundohen ta ndytin këtë fe, Allahu çon njerëz për tu ballafaquar me ata dhe për të triumfuar mbi ata.

Raste nga historia në këtë muaj

1. Në datën 2 të vitit 2 H (624 G) lindi sahabiu i mirënjohur Abdullah ibën Zubejri, fëmija i parë i lindur në Islam. Ai u rrit në një familje të lartë dhe të ndershme, familje të dijes dhe urtësisë. Babë e kishte sahabiun e mirënjohur Zubejr ibën Avvamin, nënë Esmënë, bijën e Ebu Bekrit dhe teze e kishte Aj-

shen, radijallahu anhum. Ishte i njohur me trimërinë dhe guximin e tij. Pas vdekjes së Muavijut radijallahu anhu, në vitin 64 H, i thërriti njerëzit që ta zgjedhin për halife.

2. Në datën 7 të vitit 12 H (633 G), Ebu Ubejde ibën Xherrahe, si komandant i njërës prej katër ushtrive që i caktoi Ebu Bekri, u nis për të çliruar vendet e Shamit. Ebu Ubejde është prej të parëve që kishin pranuar Islamin, mori pjesë me Resulullahun, salallahu alejhi ue selem, në të gjitha ekspeditat dhe beteja, si dhe mori pjesë në çlirimet islame që u bënë në kohën e Ebu Bekrit dhe Omerit, radijallahu anhum.

3. Në datën 10 të vitit 12 H (633 G), ishte beteja e Husajdit, midis myslimanëve, që ishin nën udhëheqjen e Kaëkaë ibën Amrit dhe persianëve. Aty fituan myslimanët, ndërsa persianët ikën pas vrasjes së udhëheqës të tyre.

4. Në datën 30 të vitit 158 H (775 G), ndërroi jetë dijetari i njohur i medhhebit hanefij, Zufer ibën Hudhejl. Ai ishte njëri nga nxënësit më të mëdhenj të Ebu Hanifes, rahimehullah, dhe njëri nga muxtheidët e mëdhenj të historisë Islame. Ishte njëri, nga më ndikuesit në përhapjen e mendimeve të Ebu Hanifes, gjegjësisht, të medhhebit hanefij.

5. Na datën 27 të vitit 1244 H (1829 G), shteti osman solli ligjin e rrobave. Ky ligj synonte rregullimin e veshjes zyrtare për ushtarët, hoxhallarët dhe për gjithë zyrtarët e shtetit osman. Ky ligj, te disa zyrtarë shkaktoi hidhërim, sepse ata kishin dëshirë që veshja e tyre të jetë e njëjtë me të evropianëve.

6. Në datën 9 të vitit 1425 H (2004 G), u hap banka islame në Britani "ABB" për të qenë banka e parë islame në Britani. Ajo vepron në Londër dhe sipas ligjeve të shtetit Islam.

Omer Berisha

Besimi në librat e shpallura

Besimi në librat që Allahu ua shpalli pejgamberëve, alejhim selam, është shtylla e tretë e imanit. Allahu, subhanehu ve teala, i dërgoi pejgamberët me argumente të qarta, u shpalli librat, për t'i mëshiruar dhe udhëzuar njerëzit si dhe për të arritur ata lumturinë në këtë botë dhe në botën tjetër. Këto libra paraqesin hartën në bazë të të cilës duhet ecur ata, si dhe gjykues për çështjet rreth të cilave njerëzit bien në mospajtim. Allahu, subhanehu ve teala, thotë:

"Ne i dërguam të dërguarit Tanë me dokumente të qarta dhe Ne zbritëm me ata librin dhe drejtësinë që t'i përmbahen njerëzit të së drejtës." (Hadid – 25),

"Njerëzit ishin një popull (të fesë së natyrshme islame) e (kur u përçanë) All-llahu dërgoi pejgamberët përgëzues dhe qortues, dhe atyre Ai u zbriti edhe librin me fakte të sakta për të gjykuar në atë që u kundërshtuan ndërmjet veti." (Bekare – 225)

Realiteti i besimit në librat e shpallura:

Besimi në librat e shpallura do të thotë: bindja e paluhatshme se Allahu u zbriti pejgamberëve të tij disa libra. Ato libra përmbajnë fjalët e Tij të realta. Ato janë dritë dhe udhëzim, përmbajnë të vërtetën, të sinqertën, të drejtën që duhet ta pasojmë e të veprojmë sipas tyre. Numrin e saktë të atyre librave nuk e di kush pos Allahut. Allahu, subhanehu ve teala, thotë:

"E Musait i foli All-llahu me fjalë." (Nisa – 164), "E nëse ndokush prej idhujtarëve të kërkon strehim, ti strehoje në mënyrë që t'i dëgjojë fjalët e All-llahut " (Teube – 6)

Dispozita fetare mbi këtë besim:

Obligohemi të besojmë se këto libra Allahu, subhanehu ve teala, ua ka zbritur pejgamberëve, Allahu i ka folur ato fjalë, ato fjalë janë të pakrijuara, kush i mohon ato apo diçka prej tyre ka bërë kufër. Allahu, subhanehu ve teala, thotë: "O ju që besuat, besoni vazhdimisht All-llahut, të dërguarit të Tij, librit që gradualisht ia shpalli të dërguarit të Tij dhe librit që e pat zbritur më parë. Kush nuk i beson All-llahut, engjëjve të Tij, librave të Tij, të dëguarve të Tij dhe botës tjetër, ai ka humbur tepër larg." (Nisa – 136)

"Dhe ky është libër, dobiprurës, Ne e zbritëm, përmbajuni këtij, ruajuni ashtu që të mëshiroheni." (En'am)

Nevoja e njerëzve për librat dhe urtësia e shpalljes së tyre:

Nevoja e njerëzve për librat e Allahut është e domosdoshme, këtë e vërejmë në pikat që vijojnë:

1. libri i shpallur është referencë e ummetit për të njohur fenë e tyre.
2. libri i shpallur është gjykatës për çdo çështje rreth së cilës do të ketë mospajtime.
3. pas vdekjes së pejgamberit, libri i shpallur ruan fenë sado që zmadhohet distanca kohore dhe vendore.
4. këto libra janë argument i Allahut për njerëzit. Ata nuk kanë të drejtë ta kundërshtojnë apo të dalin nga kornizat e tyre.

"Njerëzit ishin një popull (të fesë së natyrshme islame) e (kur u përçanë) All-lahu dërgoi pejgamberët përgëzues dhe qortues, dhe atyre Ai u zbriti edhe librin me fakte të sakta për të gjykuar në atë që u kundërshtuan ndërmjet veti." (Bekare – 225)

Mënyra e besimit në librat e shpallura:

Besimi në librat e shpallura ndahet në besim global dhe të detajizuar. Besimi i përgjithshëm nënkupton të besuarit se Allahu u ka zbritur pejgamberëve të tij libra. Me besim të detajizuar nënkuptohet të besuarit në librat konkrete që Allahu, subhanehu ve teala, i zbriti sikur Teuratin, Zeburin, Inxhilin, fletushkat e Ibrahimit dhe Musait. Të gjitha këto libra u shpallën për të sqaruar besimin në njëshmërinë e Allahut, veprat e mira, për të ndaluar nga politeizmi me të gjitha format e tij dhe për të ndaluar çrregullimet në këtë botë. Allahu, subhanehu ve teala, thotë: "I dërguari i besoi asaj që iu shpall prej Zotit të tij, e ashtu edhe besimtarët. Secili i besoi All-lahut, engjëjve të Tij, shpalljeve të Tij, të dërguarve të Tij. Ne nuk bëjmë dallim në asnjërin nga të dërguarit e Tij, dhe thanë: "Iu përgjigjëm thirrjes dhe respektuam urdhrin. Kërkojmë faljen tënde o Zoti ynë! Vetëm te Ti është ardhmëria jonë"." (Bekare - 285)

Kur'ani famëlartë dallohet nga librat e shpallura më parë me disa veçori:

1. është mrekulli në fjalët dhe kuptimet e tij si dhe në të vërtetat kosmologjike dhe shkencore që i potencon.
2. është libri i fundit i shpallur, me të vulosen të gjitha librat e shpallura ashtu siç u vulos pejgamberllëklu me Muhamedin, salallahu alejhi ve selem.
3. Allahu garanto mbrojtjen e tij nga çdo ndryshim dhe falsifikim për dallim prej librave tjerë.
4. është vërtetues i librave paraprak.
5. është derogues i librave paraprak.

Allahu, subhanehu ve teala, thotë: "Në tregimet e tyre (të dërguarve dhe të Jusufit me vëllezër) pati mësim e përvojë për të zotët e mendjes. Ai (Kur'ani) nuk është bisedë e trilluar, por vërtetues i asaj që ishte më parë (librave të shenjtë) dhe sqarues i çdo sendi, e edhe udhërrëfyes e mëshirë për një popull që beson." (Jusuf – 111)

Pranimi i lajmeve nga librat e shpallura më parë:

Besojmë bindshëm se fjalët që Allahu ua shpalli peygamberëve para Muhamedit, salallahu alejhi ve selem, janë të vërteta. Kjo nuk do të thotë që librat që ekzistojnë sot sikur Bibla për shembull të jenë të vërteta ngaqë ato libra u shtrembëruan dhe falsifikuan. Prej të vërtetave që u shpall në ato libra është ajo që na lajmëroi Allahu me fjalët e Tij: "Apo nuk është informuar me atë që është në fletushkat e Musait. Dhe të Ibrahimit, që gjithnjë i plotësoi obligimet. (Që në to shkruan) Se askush nuk e bartë barrën e (mëkatit) tjetrit. Dhe se mendi i tij më vonë (ditën e gjykimit) do të shihet. Pastaj ai shpërblehet me shpërblimin më të plotë." (Nexhëm – 36-41)

"Po ju po i jepni përparësi jetës së kësaj bote, E dihet se jeta e botës tjetër është më e dobishme dhe e përjetshme. Vërtet, kjo (këshillë) gjendej edhe në broshurat e para: Në broshurat e Ibrahimit dhe të Musait." (A'la – 16-19)

Emrat e librave që janë përmendur në Kur'an:

1. Kur'ani fisnik, i cili i zbriti Muhammedit, salallahu alejhi ve selem, Allahu, subhanehu ve teala, thotë: "Ne me madhërinë Tonë e shpallëm Kur'anin dhe Ne gjithsesi jemi mbrojtës të tij." (Hixhër - 9)

2. Teurati, i cili i zbriti Musait, alejhi selam, Allahu, subhanehu ve teala, thotë: "Ne e zbritëm Tevratin, në të cilin është udhëzimi i drejtë dhe drita. Sip, alejhi selam, tij gjykuan ndaj atyre që ishin jehudi, peygamberët që ishin të bindur, gjykuan edhe dijetarët e devotshëm e paria fetare, ngase ishin të obliguar ta ruanin librin e All-llahut dhe ishin mbrojtës të tij. Prandaj, mos u frikësoni nga njerëzit, vetëm Mua të më frikësoheni dhe mos i ndërroni argumentet e Mia për pak send. E kush nuk gjykon me atë që e zbriti All-llahu, ata janë mohues." (Maide – 44)

3. Zeburi, i cili i zbriti Davudit, alejhi selam, Allahu, subhanehu ve teala, thotë: "e Davudit i patëm dhënë Zeburin." (Nisa – 163)

4. Inxhili i cili i zbriti Isait, alejhi selam, Allahu, subhanehu ve teala, thotë: "Që pranojnë të dërguarin (Muhammedin), Peygamberin arab, (që nuk shkruan, alejhi selam, nuk lexon), të cilin e gjejnë të cilësuar (të përshkruar me virtytet e tij), te ata në Tevrat dhe në Inxhil, e që i urdhëron ata për çdo të mirë dhe i ndalon nga çdo e keqe, u lejon ushqimet e këndshme dhe u ndalon ato të pakëndshmet, dhe heq nga ata barrën e rëndë të tyre dhe prangat që ishin mbi ta. Pra, ata të cilët e besojnë atë, e nderojnë dhe e ndihmojnë, veprojnë me dritën që iu zbrit me të, të tillët janë të shpëtuarit." (A'raf – 157)

6. fletushkat e Ibrahimit dhe Musait, Allahu, subhanehu ve teala, thotë: "Apo nuk është informuar me atë që është në fletushkat e Musait. Dhe të Ibrahimit, që gjithnjë i plotësoi obligimet. (Që në to shkruan) Se askush nuk e bartë barrën e (mëkatit) tjetrit. Dhe se njeriut nuk i takon tjetër vetëm se ajo që ka punuar. Dhe se mendi i tij më vonë (ditën e gjykimit) do të shihet. Pastaj ai shpërblehet me shpërblimin më të plotë." (Nexhëm – 36-41)

Përgatiti: Agim Bekiri

Kur fillon Ramazani?

Transmeton Tirmidhiu nga Ebu Hurejra, radijallahu anhu, se Pejgamberi, sallahu alejhi ve selem, ka thënë: "agjërimi filon kur njerëzit të agjërojnë, përfundon kur njerëzit e përfundojnë, edhe kurbanit therret kur njerëzit i therrin kurbanet e tyre."

Them: isnadi (zinxhiri i transmetimit) i këtij hadithi është xhejjid (i mirë). Të gjithë transmetuesit e tij janë të besueshëm përveç Othman ibën Muhammedit për të cilin është folur pak, kurse hafidh ibën Haxheri në "Tekrib" për të thotë: "është i besueshëm dhe ka disa gabime"

Transmeton Bejhekiu nëpërmjet senedit të Ebu Hanifës i cili thotë: "me ka treguar Alij ibën el-Akmeri nga Mesruku i cili ka thënë: hyra te Aishja ditën e Arafatit e ajo tha: ushqejeni Mesrukun me përslesh (serik) dhe bëjeni më të ëmbël. Mesruku thotë: i thash: asgjë nuk më pengoi që sot të agjëroj, vetëm se u frikova mos jetë dita e therrjes së kurbanit. Aishja, radijallahu anha, tha: dita e therrjes së kurbanit është atëherë kur therin njerëzit, edhe përfundimi i agjërit atëherë kur e përfundojnë njerëzit."

Them: isnadi i këtij hadithi është po ashtu xhejjid së bashku me atë paraprak.

Mësimet që nxirren nga hadithi:

Tirmidhiu pas përmendjes së këtij hadithi thotë: "disa dijetarë kanë komentuar këtë hadith duke thënë: "fillimi dhe mbarimi i agjërit bëhet me xhematin dhe shumicën e njerëzve."

San'ani në "Subulusselam" thotë: "në këtë hadith ka argument se për caktimin e datës së Bajramit merret në konsiderim qëndrimi i xhematit. Nëse një individ në bazë të shikimit të Hënës ka tjetër qëndrim për datën e Bajramit, ai obligohet që t'u bashkëngjitet njerëzve tjerë. Ai p oashtu detyrohet t'u bashkëngjitet atyre në lidhje me namazin e Bajramit, përfundimin e ramazanit dhe prerjen e kurbanit."

Këtë kuptim e përmendi edhe Ibën Kajjimi në "Tehdhibussunen" ku thotë: "është thënë se në këtë hadith demantohet fjala e atyre që kanë thënë: kush e di lindjen e Hënës së Re në bazë të llogaritjeve astronomike, i lejohet të agjërojë apo ndërpresë agjërimin, përkundër atij i cili nuk e di. Disa të tjerë kanë thënë: nëse një dëshmitar i vetëm e sheh Hënën e Re (të Ramazanit) dhe kadiu nuk jep fetfa në bazë të shikimit të tij, atëherë s'ka agjërim për të ashtu siç nuk ka edhe për njerëzit tjerë."

Ebul Hasen es-Sindij në librin "Hashije ala Ibni Maxhe" pasi përmendi hadithin e Ebu Hurejres thotë: "është e qartë se hadithi na mëson se në këto punë nuk kanë rrëndësi qëndrimet e individëve, ata as që kanë të drejtë të ndahen rreth tyre, porse për to gjykon prijësi i muslimanëve dhe xhemati i individët e kanë të obliguar të pasojnë. Në bazë të kësaj, themi: nëse ndonjëri e sheh Hënën e Re kurse prijësi nuk pranon dëshminë e tij duhet që për të të

mos hyjë në fuqi asnjë vendim i sheriatit (në lidhje me fillimin apo përfundimin e muajit të Ramazanit) porse obligohet të pasojë xhematin në këto çështje."

Them: ky është kuptimi i parë që shihet nga hadithi. Këtë e forcon edhe argumentimi i Aishes, radijallahu anha, që i bëri Mesrukut kur ai u përmbajt nga agjërimi ditën e Arafatit nga frika që të mos jetë ajo dita e therjes së kurbanit. Ajo i sqaroi se mendimi i tij nuk është shumë me rëndësi porse obligohet të pasojë xhematin, andaj i tha: "dita e therjes së kurbanit është atëherë kur therin njerëzit, edhe përfundimi i agjërit atëherë kur e përfundojnë njerëzit."

Them: kështu i ka hije sheriatit famëlartë prej qëllimeve të të cilit është: bashkimi i njerëzve, unifikimi i rradhëve dhe largimi i tyre nga çdo gjë që prish unitetin e tyre prej mendimeve individuale. Pra, sheriatu nuk i kushton rëndësi mendimit individual - edhe nëse është i drejtë sipas atij individi - kur bëhet fjalë për adhurime kolektive siç është agjërimi, festa, namazi me xhemat e tjerë. A nuk ke vërejtur se sahabët, radijallahu anhum, faleshin njëri pas tjetrit edhe pse në mesin e tyre kishte prej atyre që mendonin se prekja e gruas, prekja e organit gjenital dhe dalja e gjakut e prishin abdesin, kurse disa të tjerë kishin mendim të kundërt? Disa prej tyre e falnin namazin të plotë duke qenë udhëtarë kurse disa të tjerë e shkurtonin? Ky mospajtim mes tyre dhe mospajtime tjera nuk i pengonte ata që të bashkohen në namaz pas një imami, llogaritja i këtij namazi të saktë, sepse ata e dinin se përçarja në fe është më e keqe se mospajtimi në disa mendime. Madje, disa prej tyre, edhe pse mendonin ndryshe, mendimin që kundërshtonte atë të udhëheqësit të besimtarëve për sa i përkiste tubimit madhështorë të muslimanëve në Mina, e lanë tërësisht, tërë kjo, për t'iu ikur rezultateve negative që mund të rrjedhnin qëndrimet individuale. Ebu Davudi transmeton se Othmani, radijallahu anhu, ka falur namazet nga katër në Mina. Abdullah ibën Mes'udi i tha atij duke e qortuar: ne i falim nga dy rekate me Pejgamberin, sallahu alejhi ve selem, me Ebu Bekrin, me Omerin, me Othmanin në fillim të udhëheqjes së tij, pastaj filloi ta falë namazin të plotë. Më vonë u ndatë edhe më tepër. Do të dëshiroja që vetëm dy rekate prej katërve të më pranohen. Më pas, ibën Mes'udi fali namazin katër rekate! Dikush i tha: e qortove Othmanin pastaj vetë i fale katër rekate?! Ai u përgjigj: mospajtimi është sherr." Senedi i këtij transmetimi është i vërtetë. Imam Ahmedi ngjashëm me këtë rast e transmeton nga Ebu Dherri, radijallahu anhu.

Le të meditojnë rreth këtij hadithi dhe transmetimit të lartpërmendur ata të cilët vazhdimisht përçahen kur është në pyetje namazi i tyre, ata që nuk pasojnë imamët e xhamive, sidomos në namazin e Vitrit në Ramazan, duke argumentuar se imamët kanë tjetër medhheb! Disa nga këta pretendojnë se e njohin astronominë, dhe janë prej atyre që agjërojnë vetë, përfundojnë agjërimin vetë, para ose pas xhematit të muslimanëve, të kënaqur me mendimet dhe diturinë e tyre, pa i kushtuar rëndësi ndarjes nga xhemati.

Le të meditojnë të gjithë këta rreth asaj që e përmenda prej dijes, ndoshta do të gjejnë shërim të mosdijes dhe vetëpëlqimit që e gjejnë në shpirtat e tyre dhe kështu të bëhen një rresht me vëllezërit e tyre muslimanë ngase Dora e Allahut është me xhematin.

Muhammed Nasiruddin el-Albani
Shqipëroi: Agim Bekiri

Pyetje dhe përgjigje

Thirrja Islame

Numri: 187

Pyetja: Si duhet të sillemi me një person që nuk fal namaz?

Përgjigja: Falënderojmë Allahun, kurse salavatet dhe selamet qofshin për Muhammedin sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem.

Vëlla i nderuar. Nëse kemi të afërt ndonjë njeri i cili nuk falet, e ka emrin musliman dhe e di se e ka obligim namazin, me këtë njeri duhet të sillemi butë që ta bindim të falë namaz, të mundohemi të rrimë sa ma tepër me të që t'i krijojmë klimë dhe ambient të përshtatshëm për falje të namazit.

Duhet treguar vlerën dhe rëndësinë e namazit dhe duhet tërhequr vërejtjen nga rreziku i lënies së namazit, duhet përkujtuar atij xhenetin dhe duhet frikësuar me xhehenem. Duhet treguar se jeta në këtë botë është e kufizuar, sado që do të jetojmë në këtë botë, ajo është kalimtare dhe do të dalim para Allahut dhe atje do të japim llogari të madhe.

Në këtë mënyrë ka mundësi të bindet ky njeri dhe të fillon të falë namaz. Pastaj nuk duhet harruar edhe një element shumë me rëndësi e ajo është të lutemi për të që All-llahu ta udhëzojë.

Bekir Halimi

Numri: 1241

Pyetja: salam alejkum vëllezër. Kam një pyetje. Unë hy në chat, po aty nuk hy për me u kënaq, por i tregoj vëllezërve dhe motrave linqe ose faqe islame. A lejohet kjo?

Përgjigja: Ve alejkumusselam ve rahmetull-llahi ve berekatuhu

Allahun e falënderojmë kurse paqja dhe bekimi qofshin mbi Muhamedin, familjen dhe shokët e tij.

Gjatë bisedave ne chat, mesengjer, ose paltalk, etj, duhet pasur kujdes ne gjërat që vijnë:

- 1- biseda të jetë më qëllime të pastra;
- 2- tu iket bisedave të padobishme;
- 3- tu iket bisedave private me gjininë e kundërt;
- 4- tu iket përgojimit dhe gjërave të pavërtetuara;
- 5- mos të merr shumë kohë nga jeta jote;
- 6- mos të bëhet shkak për të larguar nga namazi me xhemat;
- 7- mos të bëhet shkak që të fillosh të japësh fetva, duke pasur parasysht dallimin mes atij që thërret në fe të Allahut dhe dijetarit, etj.

Shumë herë njerëzit hyjnë në chat për të bërë davet, mirëpo shejtani arrin që t'ia ndryshojë qëllimin dhe të fillon ta përdorë chatin për gjëra të ulëta dhe imorale...

Andaj duhet vazhdimisht me qenë vigjilinet ndaj kurtheve të tij, edhe pse me durim dhe devotshmëri kurthet e shejtanit aspak nuk i bëjnë dëm besimtarit.

Allahu e di më së miri...

Allahu ju dhëntë dije të dobishme, vepra të mira, besim të shëndoshë, sukses dhe lumturi në jetë.

Bekir Halimi

Numri: 1283

Pyetja: E kam një vëlla, e pi verën shumë. A mundeni me mi thënë do porosi për që edhe ai të hyjë në rrugën e drejtë, se po me dhimbset shumë...

Përgjigjja: Allahun e falënderoj, paqja dhe bekimi qofshin mbi Muhamedin, familjen dhe shokët e tij.

Atë vëlla duhet këshilluar, se në verë nuk ka asnjë dobi, vetëm të këqija sjell vera... Pastaj nëse ai nuk dëgjon këshillat rreth dëmeve të alkoolit, duhet bërë dua për të që Allahu ta udhëzojë...

Pra, lexo pak më shumë mbi dëmet e verës, dhe tento t'ia sqarosh dalë nga dalë, me dije te mirëfillte, edukate të lartë, urtësi te rrallë dhe fjalë të buta, duke ia shoqëruar kësaj edhe lutjen që ia bën Allahut për udhëzimin e tij, kjo sigurisht ka për të dhënë frytet e veta, me lejen e Allahut..

Allahu ju dhëntë bereqet, të mira në këtë botë dhe në ahiret, dije të dobishme dhe vepra të mira.

Bekir Halimi

Numri: 1305

Pyetja: Si mendoni për çështjen në familje? Në çfarë mënyre duhet t'i bëjmë davet, në mënyrë që të fillojnë praktikimin e fesë dhe përkrahjen time.

Përgjigjja: All-llahun e falënderoj, paqja dhe bekimi qofshin mbi Muhamedin dhe familjen e shokët e tij.

Thirrja në fe të Allahut është një vepër shumë gjigante dhe madhështore, mirëpo kërkon kujdes dhe vëmendje. Andaj mënyra më e mirë është të bëhemi shembull për të tjerët, me gjestet dhe veprat tona, e pastaj kur te futet dashuria e tyre ndaj nesh ne zemrat e tyre, e kemi shumë lehtë te depërtojmë me thirrjen tonë tek ata. Allahu subhanehu ve tealë na ka mesuar që njerëzit duhet t'i thërrasim me urtësi, këshilla të mira dhe debate më të mira. Edhe këtë duhet pasur në kujtesë çdo herë që veprojmë në këtë drejtim. Pejgamberi salallahu alejhi ue selem, ka thënë: "Butësia i zbukuron gjërat, kurse ashpërsia i shëmton". dhe thotë: "Nëse Allahu ua do të mirën një shtëpie e futë butësinë në mesin e tyre".

All-llahu e di më së miri

Bekir Halimi

Libri - Katërdhjet hadithe mbi moralin

Ndalimi i zilisë

38. Enesi, radijall-llahu anhu, transmeton se Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “Mos e urreni njëri tjetrin, mos ia keni zili njëri tjetrit, mos ia ktheni shpinën njëri tjetrit por bëhuni robër të Allahut të vëllazëruar. Nuk lejohet që muslimani të braktis muslimanin më shumë se tre ditë.” (Buhariu dhe Muslimi)

Allahu, subhanehu ve teala, thotë: “A u kanë zili atyre që Allahu u dha nga mirësitë e Tij?” (Nisa, 54), poashtu thotë: “Dhe prej dëmit të ziliqarit kur bën zili” (Felek, 5)

Zilia është: Dëshira që të largohen begatitë nga ai i cili i meriton ato. Ky kuptim është më i përgjithshëm se sa përkufizimi që ai të nxitojë në largimin e atyre begative. Nëse nxiton për këtë atëherë është shtypës i padrejtë, e nëse nuk nxiton në të, as që e publikon (zilinë) e as që bëhet shkaktarë në ekzistimin e shkaqeve për urrejtje, gjë prej të cilës është ndaluar muslimani atëherë shikojmë: nëse pengesa për këtë është pamundësia që don të thotë se nëse i jepet mundësia do të bënte një gjë të tillë (largimin e begative nga tjetri) atëherë ai është mëkatar, e nëse pengesa është devotshmëria mund që të arsyetohet, sepse ai nuk mund t'i largon mendimet e ndryshme të cilat ngacmojnë trurin e tij. Në këtë rast i mjafton që t'i luftojë ato mendime, të mos veprojë sipas tyre e as të mendojë që të punoj sipas tyre. (Fethul Bari, 10/482)

Lakmia (gibta) është: Të dëshirosh që të kesh të njëjtën begati që e ka vëllai yt. Fudajl ibën Ijadi thotë: Lakmia është prej imanit, zilia prej nifakut (hipokrizisë), e besimtari lakmon e nuk bën zili kurse munafiku (hipokriti) bën zili e nuk lakmon. Besimtari mbulon (të metat e tjerëve), këshillon dhe spjegon kurse mëkatarin zbulon, turpëron dhe publikon.

Në hadithin e lartpërmendur mësojmë për ndalimin e zilisë ndërmjet besimtarëve. Ziliqari është armik i begative të Allahut, i hidhëruar me caktimin e Tij, i pakënaqur me ndarjen e të mirave që ka bërë Allahu ndërmjet robërve të Tij.

Zilia është mëkati i parë që është bërë ndaj Allahut, subhanehu ve teala, atëherë kur Iblisi bëri zili ndaj babait të njerëzve Ademit, alejhi selam, dhe bashkëshortes së tij. Zilia ishte mëkati i parë në tokë atëherë kur biri i Ademit bëri zili ndaj vëllait të tij dhe e vrau atë.

Ziliqari nuk qetësohet shpirti i tij deri sa të largohet nga vëllai i tij begatia. Ibën Semmaku thotë: Allahu, subhanehu ve teala, ka zbritur një kaptinë dhe e ka bërë atë mbrojtje për krijesat e tij nga sherret e ndryshme, e mbrojtjen nga zilia e përmendi në fund sepse pas saj e keqja nuk ka fund. Zilia është mëkati i parë ndaj Allahut në qiell dhe në tokë.

Për ziliqarin nuk ka pushim. Xhahidhi thotë: Prej drejtësisë së pastër dhe të qartë është që ziliqarit t'i falet gjysma e dënimit sepse dhimbja e trupit që ia shkakton vetvetes mjafton për gjysmën e urrejtjes ndaj teje.

Ziliqari nuk kënaqet, Muaviu thotë: Çdonjërin prej njerëzve mund që ta kënaq përveç ziliqarit, atë nuk e kënaq vetëm se largimi i begative të mia.

Sh'abiu thotë: Më dërgoi Abdulmeliku te perandori romak. Kur u nisa për t'u kthyer më dha një letër. Pasi që e lexoi Abdulmeliku vëreja në fytyrën e tij hidhërim, më tha: Sh'abij! A e din se ç'kishte shkruar ai qen? Thash: Jo. Më tha: Kishte shkruar: arabët nuk meritojnë të zotërojnë përveç atij që e ke dërguar tek unë. Thash: O udhëheqës i besimtarëve! Ai nuk të ka parë, sikur të të kishte parë do të shihte vlerën tënde. Ai të ka bërë zili që të shërbejnë njerëz sikur unë. Abdulmeliku u gëzua me këto fjalë.

Tregohet se u takuan tre ziliqarë dhe e pyeti njëri prej tyre shokun e tij: Ku ka arritur zilia yte? Ai u përgjigj: Nuk dëshiroj që askujt t'i bëj mirë asnjëherë! Ai ia ktheu: Ti je njeri i mirë, unë dëshiroj që askush të mos i bëjë askujt mirë asnjëherë! I treti tha: Nuk ka në fytyrë të tokës më të mirë se ju, unë dëshiroj që askush të mos më bën asnjë të mirë asnjëherë!

Në të kundërtën ai i cili nuk është ziliqarë jeton në rehati dhe jetë të këndshme. Esmeiu thotë: E pashë një beduin që kishte shumë vite dhe i thash: Po të shoh se je në gjendje shumë të mirë trupore. Ai ma ktheu: Po, e lash zilinë dhe mbeti trupi im.

Allahu më shpëtoftë mua dhe juve, vëllezër lexues, prej zilisë sepse ajo është defekt i rëndë, sëmundje e thellë, Allahu më mbroftë mua dhe juve nga çdo ziliqarë i mllefosur.

Ahmed Muadh Hakkij

Përktheu: Agim Bekiri
(libri: Katërdhjet hadithe mbi moralin, NuN, Shkup, 2005)